

LETO XXXII / ŠTEVILKA 9, SEPTEMBER 2000/POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 280 TOLARJEV

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

U V O D N I K

NOVA NAMEMBNOST PROSTORA NA LOKACIJI V PAMEČAH

V skladu z gospodarskim načrtom družbe Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec za leto 2000 v zvezi z ukrepi za izboljšanje zmožnosti tekočega plačevanja obveznosti smo z odprodajo nepotrebne premoženja družbe na lokaciji v Pamečah v zaključni fazi.

Prostor bo v prihodnje imel drugačno podobo tako po izgledu kot tudi po namenu rabe. Poleg družbe Gozdno gospodarstvo bodo lokacijo za svojo dejavnost uporabljali še samostojna podjetnika, od katerih se eden ukvarja s predelavo plastike drugi pa servisiranjem in prodajo pralnih sredstev in naprav, podjetja s prevozno in gradbeno dejavnostjo ter družba, ki se ukvarja s prodajo in servisiranjem osebnih avtomobilov.

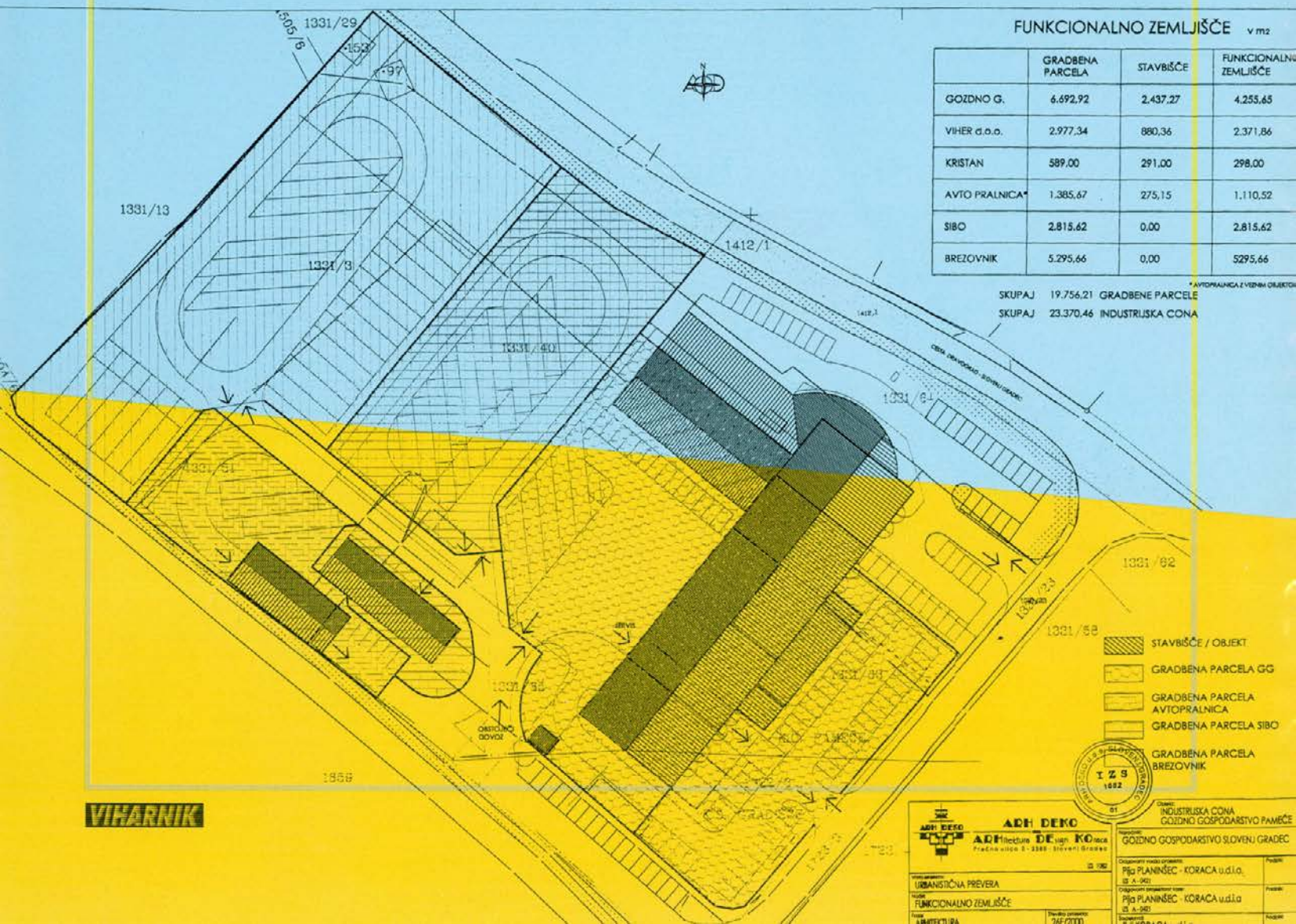
Gozdno gospodarstvo je zadržalo večino objektov v katerih bomo opravljali obstoječo dejavnost servisiranja kamionov in gradbene mehanizacije. Planiramo pa razširitev in investiranje v dejavnosti

pranja kamionov in gradbene mehanizacije ter servisne storitve in prodajo pnevmatik.

V cilju skladne, funkcionalne in okolju primerne ureditve prostora je ARH DEKO d.o.o. izdelala prostorsko ureditveni načrt, v katerem so vključeni vsi razvojni interesi v zvezi z rabo prostora posameznih lastnikov usklajeni na skupnem nivoju vseh, ki bodo v tem prostoru delovali.

Posamezna investicijska vlaganja bomo začeli že v letošnjem letu, medtem ko pričakujemo, da bo končna podoba prostora na osnovi izdelanega projekta v roku petih let. Prepričan sem, da bo z umeščanjem novih dejavnosti v prostor pozitivna pridobitev za investitorje v gospodarskem pomenu prav tako pa v smislu estetskega videza okolja v katerem živimo.

Silvo Pritrznik, dipl. inž. gozdarstva

Zakorakali smo v jesenski čas. Za marsikoga je to najprijetnejši čas v letu, saj je to čas pobiranja sadov, katere je vzgojil in pridelal na njivi, v vinogradu, na pašniku. Delo na njivi je kratkoročni ukrep, vsako leto seješ, da lahko čez eno leto žanješ. Delo v gozdu pa je dolgoročno načrtovano.

S pravilno sečnjo (prebiranje, redčenje, svetlitveno redčenje) usmerjamo razpršenost svetlobe pod krošnjami. Razpršena svetloba omogoča polni vznik ali rast klic iz semena posameznih drevesnih vrst. V presvetljenih sestojih ali v sestojih z večjimi vrzelmi je rastišče močnejše zatravljeno, kjer so pogoji za naravno pomlajevanje zelo otežkočeni.

Nastanek mladega gozda je s pomočjo naravnega pomlajevanja ob pomoči pravilno načrtovanih sečenj najcenejša in najracionalnejša oblika ukrepanja za obstoj trajnega gozda.

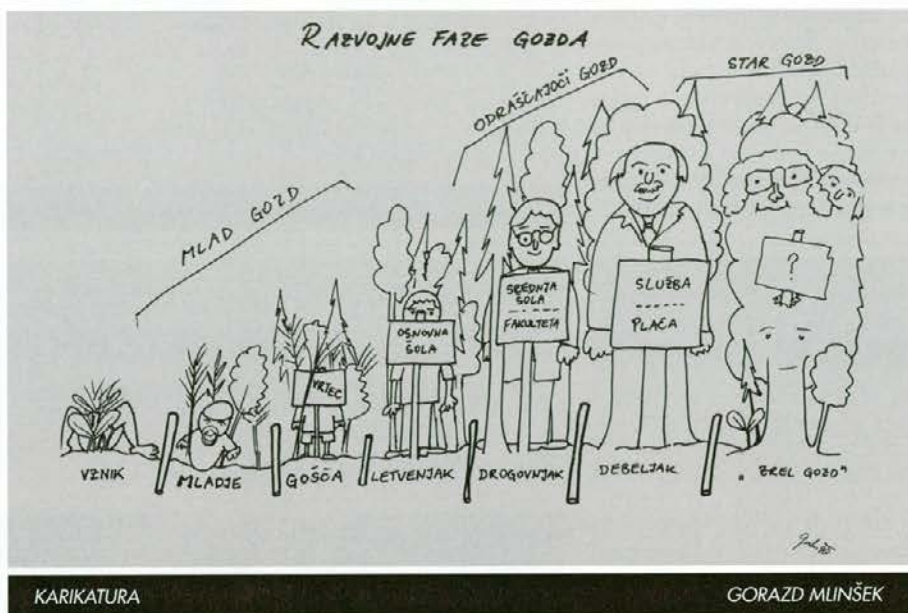
Gozd, v katerem ni debelih in starih dreves ter gozdne mladine (mlad gozd) ni stabilen gozd. Z gozdom je potrebno gospodariti sonaravno. Upoštevati je potrebno naravne zakonitosti v gozdu in njegove okolice ter z načrtnimi (nenasilnimi) ukrepi zagotavljati trajnost najrazličnejših funkcij gozda (varovalna, socialna, proizvodna) skozi vso njegovo življensko dobo.

Življenska doba gozda traja dve ali več človeških generacij. Iz gozda, kjer so zastopane vse razvojne faze je možno stalno pridobivanje lesa.

Gozd nam daje, zato mu je potrebno tudi vračati. Poleg sadnje rastišču primernih drevesnih vrst, kjer je naravno pomlajevanje otežkočeno, je možno povečevanje vrednosti gozda in posameznih dreves tudi z nego.

Nega mora biti v mladem gozdu (gošča, letvenjak, drogovnjak) ter glede na zastopanost posameznih drevesnih vrst različno pogosta. Z pravočasno nego omogočimo, da v gozdu zraste večje število vitalnih in kvalitetnih dreves.

Že v mladosti jim pomagamo oblikovati enakomerno polne krošnje, katere ne bodo podvržene snegolomom in vetrolomom. Vredna drevesa so samo debela (glede na posamezno drevesno vrsto) in lepo raščena

KARIKATURA

GORAZD MLINŠEK

drevesa (stegnjeno, enakomerno oblikovana debela). Droben in nekvaliteten les je težje prodati.

Pa poglejmo, kakšno delo opravljamo v gozdu v jesenskem času, ko ste že prenehali z delom na polju in travnikih. Čas je za sečnjo, saj je les posekan v zimskem ali jesenskem času bolj obstojen, pa tudi poškodbe na mladju so zaradi sečnje in spravila manjše kot v spomladanskem času. V vegetacijski dobi ali času intenzivnega pretakanja sokov po drevesu, je lubje in les bolj ranljiv in občutljiv na razne udarce podirajočih (posekanih) dreves.

Jesenski čas pa je tudi primeren za nego. Žetev posejanih sadik je že zaključena. Sadike je potrebno žeti v obliki lijaka, pogostost pa je odvisna od drevesne vrste in zeliščnega sloja. Z žetvijo lahko pomagamo tudi naravno pomlajenim drevesnim šopom in skupinam. V mladju in gošči pomagamo predvsem listavcem in macesnu, predvsem pa svetloлюбnim drevesnim vrstam z odstranitvijo posameznih nekvalitetnih sosednjih drevesc, da si pravilno pričnejo oblikovati krošnjo. Paziti pa moramo, da ne porušimo šopaste zgradbe.

Zelo zahtevno, pa tudi težko je delo v mladem sestoju, ko vas je drevje že preradlo, vendar iz njih še ne dobiš sortimentov (hlodovine). Zato morajo biti ta dela dobro načrtovana. Prva in druga redčenja naj vam vaš revirni gozdar označi. Z barvo je potrebno označiti drevesa, katera je potrebno posekati. Čiščenje nizko suhega drevja in v že rasti zaostalih dreves (pri tleh) ali tako imenovano nizko redčenje je neracionalno. Reakcij na

ta ukrep ni. Poraba energije za to delo pa je velika. V sestojih, ki niso bili negovani oziroma kjer izvajamo zapoznela prva redčenja, je potrebno ukrepati rahlo (previdno), vendar bolj pogosto.

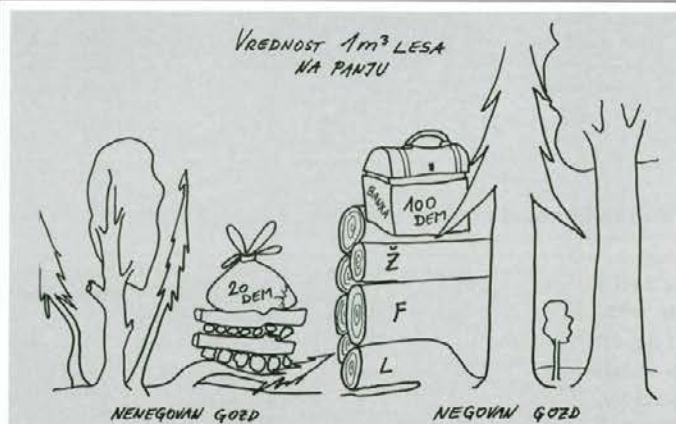
Letošnje suho poletje je bilo primerno za razvoj lubadarja. V drugi polovici avgusta so se pričele pojavljati posamezne smrekove lubadarke. Večja žarišča so se pojavila na izpostavljenih grebenih tudi v višjih predelih našega območja. Preglejte vaš gozd! Posamezne, po lubadarju napadene smreke imajo še lahko zeleno krošnjo, odpadati pa jim je že pričelo lubje. Zelo osuta krošnja z porumenelimi iglicami ali pa z posameznimi osutimi vejami je lahko lubadarka. Žarišča lubadark je potrebno po navodilih revirnega gozdarja takoj odstraniti, sicer se bo žarišče v spomladanskem času povečalo in nevarnost razmnožitve lubadarja bo še večja. Nevarnost prekomerne razmnožitve lubadarja bo manjša, če bo v našem gozdu po sečnji urejen gozdni red.

Bliža pa se tudi čas jesenske sadnje, ki je zelo primeren za listavce. Sadnjo planiramo predvsem tam, kjer je pomlajevanje zelo otežkočeno. Možna je tudi sadnja na po ujmah (ogolele površine zaradi vetrolomov, snegolomov) nastalih površinah. Posajene sadike listavcev, macesna, jelke je potrebno zaščititi pred objedanjem in lupljenjem po divjadi. Uporabimo lahko lesene količke, plastične mrežaste tulce ali mrežo za skupinsko zaščito.

Vsa gojitvena dela morajo biti predhodno načrtovana. Za opravljena negovalna in nekatera varstvena dela dobijo lastniki goz-

dov s strani države finančna sredstva za vzpodbude za izvajanje teh del. Javna gozdarska služba priskrbi zaščitna sredstva za preventivno varstvo in zaščito sadik s pomočjo javnih naročil.

Obseg gojitvenih in varstvenih del ter količina zaščitnih sredstev za posamezne lastnike gozdov mora biti določena s strani javne gozdarske službe (vaš revirni gozdar) po programu in planu gojitvenih in varstvenih del za naslednje leto. Vsa gojitvena in varstvena dela morajo biti zajeta v gozdnogojitvenih načrtih.

KARIKATURA

GORAZD MLINŠEK

O načinu financiranja in vašem deležu financiranja posameznih del se pozanimajte pri vašem revirnem gozdarju. Vrednost dneve v zasebnih gozdovih je 12.600 SIT, za koncesionarje - izvajalce v državnih gozdovih pa 17.500 SIT.

Izkoristite jesenske dni za izvršitev načrtovanih gojitvenih del, katere imate načrtovane za letošnje leto. Tudi nega prispeva dolgoročno k večji vrednosti vašega gozda. ▲

UTRINKI IZ REVIRJA

PRILJUBLJENO GOZDARSKO IN LOVSKO ZAVETIŠČE PRI KRIŽANU POD URŠLJO GORO JE PONOVRNO OŽIVELO

RUDI REBERNIK

Kdorkoli je kdaj potoval iz slovnjgraške strani na Uršljo goro ali naprej v Žerjav, ga je pot pripeljala mimo planinske postojanke pri Križanu. Tu je bilo že od nekdaj počivališče in okrepčevalnica, kjer so se romarji na Uršljo goro ali drugi mimoidoči popotniki lahko odpočili in podprli za nadaljnjo pot. Za obiskovalce Uršlje gore se je prava težka in naporna pot pri Križanu šele začela. Vodila je po gozdnem grebenu do Sisernikovih travnikov in domačije, potem pa po vijugasti strmi romarski poti do vrha. Seveda je vodila na vrh tudi malo zložnejša pot, nekak kolovoz, po kateri so lahko oskrbniki koč in cerkveni ključarji z volovskimi vpregami dovažali hrano, pijačo in druge cerkvene potrebščine, ki so jih potrebovali za razne praznike in cerkvene shode. Skoraj vsak pa je raje šel po strmi romarski stezi, ki je vodila po mehkih gozdnih tleh, kot po zložnejši, a kamniti cesti.

Pri Križanu je bila gostilna, od kar se jaz spominjam. Bila je last bližnjega kmeta Verjanšeka, ki mu je poleg kmetovanja in prevoza lesa s konji iz bližnjih plešivskih gozdov nudila še dodaten skromni dohodek. Še pred vojno je navadno bila odprta samo ob nedeljah in praznikih, ker med tednom ni bilo toliko obiskovalcev, da bi se izplačalo tam zaposlovati človeka, ki so ga nujno potrebovali za dela doma na polju ali pri živini. Ob nedeljah in praznikih pa se

Nekdaj priljubljena in vedno dobro obiskovana planinska postojanka pri Križanu pod Uršljo goro na križišču med Slovenj Gradcem, Žerjavom, Slemenom in Uršljo goro. Desetletja je samevala in bila izpostavljena neurjem ter objestnosti nekaterih mimoidočih.

Danes je Križanova hiša obnovljena, da je spet v okras kraju ter v veselje mimoidočih popotnikov in romarjev. Foto Rudi Rebernik

je tam navadno vedno zbrala družba okoliških gorskih kmetov in gozdnih delavcev iz Plešivca.

Takrat so se povесelili in pogovorili ter pozabili na vsakodnevne težave in trdo delo, s katerim so

si zaslužili skromno plačo ali kos kruha na strmih in kamnitih nji vah. To so bili za mnoge edini svetli trenutki in razvedrilo, ki jim je dalo moči za naslednji teden trdega dela in garanja.

Koča pri Križanu je bila, kolikor se jaz lahko spominjam, vedno last kmeta Verjanšeka iz rodovine Jug, ki so izhajali iz Belih vod nad Šoštanjem. Ko sem jih jaz začel spoznavati, sta na Verjanšekovi domačiji gospodarila Franc Jug in njegova žena Franciška s svojo družino. Ti so bili že druga generacija Jugov na Verjanškovem in z njihovimi sinovi in hčerami smo že bili prijatelji in sošolci na stari razborski osnovni šoli. Zadnja leta pred vojno pa je njihovo družino prizadela težka izguba, ko jim je umrla žena in mati Franciška, da so ostali sami brez gospodinje in matere na obširnem posestvu. Tudi vojna jim ni prizanašala. Že leta 1942 v jeseni so jim požgali kočo pri Križanu, naslednje leto pa so dobili še žalostno vest, da je padel prisilno mobilizirani sin in brat Ivan nekje na fronti v tuji deželi. To so bila težka leta preizkušenj za Jug - Verjanšekovo družino, ki pa jim še ni bilo konca. Po vojni, ko je bila agrarna reforma in so vsi plešivski najemniki dobili domačije, kjer so živeli, pa je bilo Verjanškovo posestvo zaradi združenih interesov izločeno, tako jim je ostala samo požgana Križanova domačija. Vendar pa je pri Križanu kmalu spet stala nova

hiša, kjer so si uredili tudi stanovanje, kamor se je potem oče Franc preselil z družino in malimi otroki, ki mu jih je rodila njegova druga žena Marija. Tudi gostilna je kmalu po vojni spet zaživela in je lahko nudila mimoidočim romarjem in popotnikom okrepčila in počitek. Verjanšekov dom pa je, ko so ga zapustili še zadnji domači, začel hitro propadati. Danes so obširni pašniki in njive zaraščeni z grmovjem, preprosta, polzidana in pollesena, a vendar trdna domača hiša in gospodarska poslopja pa so razvaline. Tako je tudi Verjanškovo, kot mnogo drugih kmetij izpod Uršlje gore doletela usoda, da počasi izginjajo in ostajajo

samo še v našem spominu. Po vojni so bile razmere za privatno gostinsko obrt zelo otežkočene in tudi Križanova gostilna je kljub ugodni legi in dobremu obisku imela težave z nabavo, še več pa z različnimi prometnimi davki in najemnino. Zato je mati Marija, ko je po moževi smrti ostala sama z otroki, dala gostilno v najem planinskemu društvu Slovenj Gradec, sama pa se je preselila v dolino h sorodnikom. Pri Križanu pa se je nato zvrstilo več najemnikov oziroma nameščencev planinskega društva. Mislim, da so bila za to planinsko postojanko najbolj uspešna tista leta, ko jo je upravljal Slavka Ruprecht, žena na-

šega delavca Ivana iz Plešivca. Tista leta imam še vedno v lepem spominu, ker so nam tam nudili prostor za naše delovne in sindikalne sestanke ter razna druga družabna in osebna praznovanja. Pri Križanu je bila tudi nekaka tromeja med takratnimi gozdnimi obrati Slovenj Gradec, Črna in Ravne. Tam smo se tudi večkrat srečevali gozdarji: Tone Klemen iz revirja Godec, Jure Šumečnik iz revirja Jazbina in jaz iz revirja Plešivec. Poleg vsakdanjega dela in problemov smo se pomenili tudi o raznih drugih osebnih in zabavnih dogodkih iz revirjev. Po oddihu in okrepčilu, s katerim nam je vedno postregla gostoljubna Slavka, pa smo se

vrnili vsak k svojemu delu in dolžnostim. Ko pa sta križanovo gostilno zapustila še Slavka in Ivan, ker sta si v dolini zgradila nov dom, pa se je tudi nje neusmiljeno lotil zob časa. V zadnjem trenutku sta to preprečila Peter Repotočnik in njegova žena Ivanka, ki je hčerka zadnjega lastnika Franca Juga - Verjanška.

To starodavno planinsko postojanko sta obnovila in poskrbela, da je ponovno oživela. To je bil še en utrinek iz revirja Plešivec, ki naj prispeva k temu, da kraji in ljudje, ki so nekdaj tam živeli in se borili za svoje preživetje, pa tudi doživljali lepe trenutke, ne bi utonili za vedno v pozabo. ▲

DRUGO SREČANJE GOBARJEV NA SV. JERNEJU NAD MUTO

GORAZD MLINŠEK, univ. dip. inž. gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Letošnje sušno leto ni nič kaj ugodno za rast gob in rekreativno nabiranje gob. Poznamo dva tipa gobarjev - ljubitelje gozda in gozdne flore in druge nabiralce ter nepoznavalce sožitja med gobami, posameznimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Prvi se tudi družijo in izpopolnjujejo znanje o gobah v gobarskih društvih, divji gobarji nabirajo gobe za vsako ceno in s svojim neznanjem povzročajo veliko škodo v gobjem svetu.

Med najmlajšimi gobarskimi društvi je tudi gobarsko društvo "Ježek" iz Mute, katerega člani so zelo delavni. Že drugič so se ojunčili in priredili tudi letos 2. srečanje gobarjev Slovenije. Srečanje je potekalo v obliki delavnice. Srečanja so se udeležili gobarji gobarskih društev iz vse Slovenije. Iz Novega mesta so se pripeljali na Muto kar z avtobusom. Srečanje je bilo tudi mednarodno, saj so bili med udeleženci gobarji iz Čakovca.

Novomeški in domači gobarji pred nabiranjem gob na Dobravi
Foto Gorazd Mlinšek

Prireditev je potekala v dveh delih. Ljubitelji gob so se zbrali pred občino Muta 2. septembra, kjer jih je lepo pozdravil predsednik domačega gobarskega društva Albin Kovač. Kmečke žene so pripravile udeležencem domače dobrote, da so si po naporni poti čez Korosko nabrali novih moči. Po ogledu muzeja so se odpravili v gozd na Dobravo. Kljub suši so našli in kasneje razstavili čez 43 vrst najrazličnejših gob.

"Uf, koliko gob - le katera je užitna?"

Drugi del pa so domačini organizirali na kmetiji Primož na Sv. Jerneju nad Muto. Zanimivo je bilo posvetovanje ob "okrogli mizi", kjer je tekla beseda o sodelovanju gobarskih društev z Zvezo gobarskih društev Slovenije (ZGDS). Naloga zveze je, da povezuje društva med seboj in to posebno na strokovnem področju. Potrebno je povezovanje z ostalimi institucijami kot so šole, naravoslovna društva, gozdarji javne gozdarske službe in drugimi naravovarstveniki. Zveza je sestavila tudi zloženko z naslovom "Kako nabiramo gobe". Nujno se jim zdi osveščanje, saj zanimanje za gobe med mladimi upada. Člani gobarskih društev so predvsem starejši ljudje. Število v društvih upada. Zvezo gobarskih društev Slovenije čaka še veliko dela.

Poudarjeno pa je bilo tudi varovanje gob. Že sedem let imamo uredbo o zaščiti samoniklih gliv, ki pa je nepopolna.

Naslednje leto bo prišlo do spremembe tega akta, kjer pa ZGDS tudi sodeluje. Rdeči seznam zavarovanih gliv bo nekoliko dopolnjen in spremenjen. Gobe bomo zaščitili predvsem z osveščanjem (tudi preko interneta), večjo kontrolo nad nabiranjem in prodajo gob ter sankcijami. Strokovnjaki ugotavljajo tudi, da izginjajo posamezne gobe vrste zaradi onesnaženosti zraka v industrijskih predelih. Glive vsrkavajo z vodo velike količine težkih kovin. Gobe so kot dopolnilo hrani, ne pa glavna jed. Gozdarji smo bili opozorjeni, da na črno nastali goloseki v posameznih predelih naše gobarsko in drugače pestre dežele, tudi vplivajo na spremembe in izginotje nekaterih gobjih vrst.

Se veliko zanimivega smo si povedali tudi ob razstavi gob. Mnenja pa si bodo gobarji verjetno izmenjali naslednje leto na 3. srečanju gobarjev Slovenije na Dolenjskem. ▲

HVALNICA POHORJU

JOŽE KRAJNC

Tako je dal Anton Gričnik naslov knjigi, ki je zbornik vseh, ki radi pišejo z območja Pohorja. Hvalnica Pohorju je debela knjiga velikega formata, ki obsega 664 strani in vsebuje ca 200 fotografij. V njej se je zvrstilo kar 78 piscev proze in poezije vseh starosti, amaterjev in že priznanih, ki v svojih pripovedih opisujejo delo in življenje, običaje in doživlja prebivalcev Pohorja. To življenje opisujejo vsak po svoje, vsak s svojega zornega kota in obdobja. Posebno starejšim je teklo življenje v trdem delu in nekaterim v pomanjkanju najosnovnejših stvari za življenje. Nekaterim mlajšim pa je bilo življenje že lažje in bolj veselo.

Kako primeren je naslov knjige smo spoznali nekateri pisci, ki smo se udeležili predstavitve knjige 20. avgusta na Skomarju, kjer je živel in ustvarjal poezijo Jurij Vodovnik. Uživali smo ob pogledu na krasno pokrajino, sredi gozdov samevajočih, lepo urejenih kmetij in na prelepe gorske vrhove, vse v zelenju.

Skomarje je idilična vas na višini 940 metrov. Tja iz Zreč vodi lepa asfaltirana cesta. Po bogoslužju lepe nedelje v cerkvi sv. Lamberta, ki ga je opravil g. škof Grmič, smo si ogledali Vodovnikov grob, nato spomeniško zaščiteno njegovo leseno kočico in in lepo okusno urejene prostore, v katerih je živel v času svojega življenja. Na to je bila pod šotorom predstavitve knjige "Hvalnica Pohorju" in kulturni program. Avtorji so prebrali nekaj odlomkov iz svojih del v knjigi. Kupca je nato našlo kar precej knjig.

Uživali smo ob pogledu na lepo okolico tega konca Pohorja. Pohorje je res planinski raj, kot je neki avtor naslovil svoj prispevek v knjigi.

Veseli in pod vtisi lepih doživetij smo se zvečer vračali domov. Domačini in nekateri obiskovalci pa so se še naprej zabavali ob kulturnem programu in se zavrteli ob zvokih ansambla Pogladič v lepem vremenu in čistem opojnem pohorskem zraku. ▲

ZM d.d.
ZAVAROVALNICA
MARIBOR

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.
Podružnica SLOVENJ GRADEC

tel.: 41-591, 41-881, 41-882, fax: 41-814

Zavarovalnica Maribor d.d.
zanesljiv partner za vse
vrste zavarovanj.

Zavarovalnica
z najdaljšo tradicijo
in največ
zavarovanci
na Koroškem!

Predstavitve knjige "Hvalnica Pohorju" na Skomarjih

Z leve - avtor knjige Anton Gričnik in ljudski pisci: Marjana Vončina, Barbara Ješovnik in Jože Krajnc.

MIRKO TOVŠAK, oec.

Kmetijsko živilski sejem v Gornji Radgoni je postal za kmete iz celotne Slovenije nekakšen romarski kraj. Na sejmu razstavljalci prikažejo najnovejše dosežke pri posodabljanju kmetijske mehanizacije, napredek v živilsko predelovalni industriji in na ostalih gospodarskih področjih, ki so kakorkoli povezana s kmetijstvom. Je pa sejem tudi prilika za številna posvetovanja, proslave in posvete, zato tudi na letošnjem sejmu ni bilo dneva, ko poleg samega sejma ne bi bila kakšna obrobna prireditev.

Slovenski zadrudniki so imeli v okviru teh prireditev svoj dan. Na slovesnosti, na kateri že po tradiciji pregledajo delo minulega leta in se seznanijo z najnovejšimi ukrepi kmetijske politike, podelijo tudi zadrudna priznanja posameznikom in zadrudnim organizacijam, ki so v preteklem letu dosegli izjemne dosežke ali jubileje. Letos je predsednik Zadružne zveze Slovenije za razvoj zadrudništva podelil 21 priznanj posameznikom, posebni priznanji za trajen prispevek k razvoju zadrudništva pa sta dobila Vid Kandunc iz Kmetijske gozdarske zadruge Kamnik in Milan Tekavec iz KZ Velike Lašče. Jubilejna priznanja za prispevek h krepitvi zadrudništva pa so letos podelili KZ Cerklje ob Savi ob stoti obletnici njene ustanovitve. Zasavska hranilno kreditna služba Zagorje ob Savi je ob stoletnici zadrudništva v Zasavju prav tako prejela posebno jubilejno priznanje. Na Koroškem je letošnje priznanje prejel predsednik Gozdarske zadruge Vinko Lenart iz Podgorja za dolgoletno delo in prispevek pri krepitvi pomena in vloge te zadruge v preteklih letih.

Predsednik Zadružne zveze Slovenije Peter Vrisk je v svojem nagovoru posebej poudaril, da je med kmeti v zadnjem času vedno več bojazni pred prihodnostjo. Zadrudništvo pa je po razhajanju v začetku devetdesetih let sedaj znova zaživelo. Po njegovem je ustanovitev kmetijske gozdarske zbornice odlična podlaga za oblikovanje močnega kmetijskega lobija, ki ga kmetje nujno potrebujejo, treba pa bo razmejiti pristojnosti posameznih organizacij in institucij, ki zastopajo kmete. Izrazil je še željo, da bi se začele tako kot industrija in trgovina povezovati tudi kmetijske zadruge, ker bi tako lažje poslo-

vale z velikimi sistemi, ki nastajajo. Proces globalizacije bo tako nujen tudi na področju zadrudništva. Kdor tega ne bo dojel, pač v sodobnem svetu gospodarsko ne bo mogel več konkurirati z večjimi sistemi.

Na koncu proslave je spregovoril še kmetijski minister Ciril Smrkolj, ki je pohvalil dosežene rezultate zadrug v preteklem obdobju, predstavil najnovejše ukrepe s področja kmetijske politike, še posebej pa ukrepe, ki jih namerava sedanja vlada povzeti za oblažitev posledic letošnje suše. ▲

1. V veliki dvorani radgonskega sejma se je zbralo kar lepo število zadrudnikov.
2. Predsednik Zadružne zveze Slovenije Peter Vrisk je v svojem nagovoru posebej predstavil dosežke zadrudnega poslovnega sistema v preteklem letu.
3. Letošnji dobitnik zadrudnega priznanja iz Koroške Vinko Lenart na radgonskem sejmu.

Foto Mirko Tovšak

NOV KORAK NA POTI K IZBOLJŠANJU PONUDBE SLOVENSkih TURISTIČNIH KMETIJ

KMETIJSKA ZALOŽBA

V Dolskem na turistični kmetiji Pr'Krač so 21. septembra 2000 predstavniki Združenja turističnih kmetij Slovenije, Kmetijske založbe in Kmetijske svetovalne službe Slovenije predstavili revijo "V gosteh na kmetiji".

Nova publikacija bo informirala in izobraževala kmete, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo in pripomogla k dvigu kakovosti ponudbe turističnih kmetij. To je tudi eden pomembnejših ciljev pred tremi leti ustanovljenega Združenja turističnih kmetij Slovenije. "Naše združenje se čuti odgovorno za dvig kakovosti naše ponudbe in želi pomagati kmetom, da bi dejavnost, ki jo opravljamo, opravljali boljše", pravi predstavnica Združenja turističnih kmetij Slovenije Ana Špeh.

Čas, v katerem živimo in zelo zahtevna turistična dejavnost zahtevata od kmetov strokovno usposobljenost, hkrati pa veliko širine in občutljivosti za odnose z drugimi ljudmi. Nenehnemu spreminjanju in razvoju bodo lahko sledili le z rednim izpopolnjevanjem in učenjem. V novi reviji bodo zanje na enem mestu zbrane strokovne informacije, zakoni in pravilniki, ki uokvirjajo njihovo delo, izražali bodo svoja mnenja in predstavljali svoje izkušnje. "Revija naj bi bila odraz potreb, želja in pobud kmetov, ki se ukvarjajo s turizmom", meni Jožica Krašovec iz Kmetijske svetovalne službe Slovenije. Kmetijska svetovalna služba namenja razvoju turistične dejavnosti na kmetiji posebno pozornost, s strokovno pomočjo pa pomaga tudi Združenju turističnih kmetij Slovenije.

Prva številka revije, ki naj bi izhajala štirikrat letno govori o tem, kaj lahko turistična kmetija ponudi otrokom, o dobrih izkušnjah informiranja in rezer-

viranja preko interneta, o pomembnosti informacijske mape v sobi za goste, o zavarovanju gostov, o obdavčitvi turistične dejavnosti na kmetiji, pa tudi o gostih, ki so vegetarijanci. Teme v reviji bodo izbirali tudi na podlagi zanimivih raziskav, ki jih je združenje izvedlo v času svojega delovanja: raziskave med gosti na turističnih kmetijah in raziskave med turističnimi kmetijami. Z raziskavami so dobili pomembne informacije za izvajanje aktivnosti v okviru Združenja turističnih kmetij Slovenije in pomembne informacije o slabostih in prednostih ponudbe turističnih kmetij. V reviji bo posebna pozornost namenjena odgovorom na vprašanje, kaj je za goste na počitnicah na kmetiji najbolj pomembno, posebna skrb pa bo posvečena slabostim oziroma pomanjkljivostim v ponudbi turističnih kmetij, ki so jih v raziskavah navedli gostje.

Revijo bodo prejele vse turistične kmetije v Sloveniji. "Korak naprej v kakovosti ponudbe turističnih kmetij je mogoče narediti le, če bomo izobraževali in informirali vse ponudnike turističnih storitev na kmetiji", menijo predstavniki združenja.

Turizem na kmetijah ima v Sloveniji dolgo tradicijo in je danes vsekakor najpomembnejša dopolnilna dejavnost na kmetijah. Temelji na privlačnosti naravne in kulturne dediščine podeželja, gostoljubnosti, domačnosti, znanju podeželskih ljudi in individualnosti ponudbe. Kmetijam zagotavlja pomemben vir dodatnega dohodka, zagotavlja ohranjanje delovnih mest na kmetijah in predstavlja možnost za neposredno prodajo pridelkov. S tem prispeva k ohranjanju poseljenosti in kulturne krajine. V Sloveniji je okrog 400 turističnih kmetij, od tega 212 stacionarnih in 256 izletniških. Približno enkrat toliko kmetij pa je še v razvoju.

Turistične kmetije so z ustanovitvijo svojega združenja pred slabimi tremi leti poskrbele za

primerno organizacijsko bazo, ki sodeluje z vsemi pomembnimi partnerji ter zagotavlja pogoje za stalno profesionalno promocijo, razvoj in samostojen nastop.

Poleg povečanja zasedenosti zmogljivosti na turističnih kmetijah in ustvarjanja pozitivne podobe najširše javnosti o podeželju kot idealnem prostoru za preživljanje prostega časa, ki ponuja mir, sprostitve, okusno in zdravo hrano ter neposreden stik z naravo in tradicijo kmečkega življenja, Združenje turističnih kmetij Slovenije posebno pozornost posveča tudi dvigu kakovosti ponudbe turističnih kmetij. Nova revija V gosteh na kmetiji naj bi k temu še pripomogla.

Finančna sredstva za prvo številko so zbrali na Združenju turističnih kmetij Slovenije, vnaprej pa računajo tudi na pomoč Ministrstva za kmetijstvo, goz-

darstvo in prehrano in Ministrstva za malo gospodarstvo in turizem, ki združenju pomagata tudi pri promocijskih in drugih aktivnostih.

Revijo V gosteh na kmetiji je izdala Kmetijska založba, ki je bila ustanovljena leta 1993 prav z namenom, da izboljša obveščenost slovenskih kmetov. Njen prvi projekt je bila izdaja splošne strokovne kmetijske revije Kmetovalec, ki se je v nekaj letih lepo uveljavila. Kasneje so izdajateljsko dejavnost razširili še na knjige in strokovne revije, ki pokrivajo ožja področja (Drobnica, Reja prašičev), v letošnjem letu pa so poleg revije V gosteh na kmetiji pripravili še revijo Meso in mesnine. Vseskozi tesno sodelujejo s strokovnimi kmetijskimi organizacijami in skrbijo za hitrejši prenos domačega in tujega znanja do slovenskih kmetov. ▲

DOBRA LETINA KROMPIRJA

FRANC JURAČ

Čeprav je letos suša opravila svoje in prepolovila pridelek, so z letošnjo letino krompirja nad vse zadovoljni skoraj na sleherni kmetiji. Na njivi Šurčeve kmetiji

v Šmartnem pri Slovenj Gradcu so nakopali več ton krompirja in kot pravi gospodar kmetije Jurij Pritrznik, ga bodo nekaj tudi prodali. ▲

Krompir na Šurčevi kmetiji

Foto Franc Jurac

ROŽE IN KAKTUSI TER LEPO OKOLJE

RADO JEROMEL

Marsikatero dvorišče obdajajo gredice z najrazličnejšim cvetjem. Kako lepo so negovane rože, je seveda predvsem odvisno od gospodinje. Rožne gredice so poleg vrtnih in njihovskih pridelkov sestavni del vsake podeželske hiše.

Moj fotoaparati je ujel le delček zanimive cvetlične gredice. Rumene marjetice, odcveteli mak, študentki in še kaj se bohotijo in s pestrostjo barv ter vonjav privabljajo množico čebel, pa tudi os in sršenov. Vedno so zanimivi tudi kaktusi, še posebej tisti, ki so posebnih, nenavadnih oblik. Nekaj takih primerkov je tudi na fotografiji.

Seveda pa roža izrazi svojo lepoto, če je postavljena na pravo mesto, če je v lepo urejenem okolju. Za lepo urejeno okolico in lepe rože je v občini Mislinja vzpodbudilo lastnike vrtov in hiš turistično društvo, ki na osnovi prostovoljne prijave opravi ogled in v jesenskem času raglasi najlepše. Izziv je kar zanimiv, ostra komisija pa mora biti tudi natančna, da priznanja dobijo res tisti, ki si najbolj prizadevajo za lepo okolje.

Imeti rad rože in se z njimi ukvarjati pomeni tudi odnos do drugih stvari, kakor tudi do soljudi. Seveda izbrana sorta rož in barve marsikaj povedo o gojitelju le - teh. O tem so napisane že prave razprave in prav gotovo je v tem tudi kanček resnice. ▲

Foto Rado Jerome

SREČALI SO SE GOBARJI

FRANC JURAČ

Turistično društvo Mislinja in revija Moj mali svet, sta na turistični kmetiji Miklavž v Mislinji pripravila srečanje gobarjev Slovenije. Namen srečanja je bil, da bi gobarji spoznali in nabrali kar največ užitnih gob. Ker pa je letos zaradi suše gobarska letina izredno slaba, so gobarji nabrali okoli 99 raznovrstnih gob (na sliki) med katerimi je bilo veliko užitnih. Srečanje je bilo izredno dobro pripravljeno, vendar se je srečanja udeležilo zelo malo gobarjev, še zlasti iz okoliških krajev. ▲

Gobarsko srečanje pri Miklavžu v Mislinji.
Foto Franc Jurac

ALI SE ZADOLŽITI? KAKO VRNITI?

MILENA CIGLER GREGORIN, inž.agronomije

Bistvo lastnine nad stvarjo je (lahko), da to stvar posejdaš in uporabljaš. Če imaš kmetijo, jo celo moraš "uporabljati", saj, če je ti ne obvladaš, pravi star slovenski pregovor, bo pa ona tebe. Torej, obdelovati moraš kmetijska zemljišča, skrbeti za gozd, ga negovati, redčiti, zasa- jati, itd., vse to moraš početi, da gre delo naprej. Toda, ali samo delo? Kje je dobiček? Brez nič ni nič. Torej, moraš tudi vlagati. In če nimaš ravno dobro plačane službe, če nisi bil na delu v tujini in če v gozdu ni dovolj zaloge, moraš vzeti posojilo.

Pa smo tam!

Posojil je kolikor hočeš: kratkoročnih, dolgoročnih, namenskih, "ugodnih in manj ugodnih". Torej, naš občan, mlajši kmet, si je zamislil razvoj svoje kmetije v več proizvodnih smereh. In zato je potreboval kapital. Stopil je na banko in odšel z dolgim nosom. Kajti, povedali so mu pogoje za raznorazna posojila in povsod je bil zraven TOM.

"TOM"?

Kaj bi naj to bilo?

Spremenljiva obrestna mera, ki se ravna po stopnji inflacije. Čeprav inflacija ni več taka, da bi povzročila glavobole, pa vseeno lahko pride tudi na 10%. Tako je naš kmetovalec zmajal z glavo in

si rekel: "Raje bom počakal na razpis za "ugodna" posojila s strani Ministrstva za kmetijstvo. Teh razpisov bo kar nekaj." Potem je res izbral "najugodnejše" izmed ponujenih posojil. Zato, da se je lahko udeležil natečaja, je po oglasu iskal delavca, ki bi ga nadomestil doma pri kravah, potem se je pošteno prepotil in naredil kar malo maturo, da je izpolnil in priskrbel vso dokumentacijo, nakar je mislil: "Zdaj sem dober, zdaj se samo še lotim dela, pa bo steklo po mojih načrtih." Vese- lo si je mel roke.

Zadnjič pa pride k nam v pisarno. Shujšan, zaraščen, ves blede se sesede na stol in ko se ponudim, da mu prinesem kozarec vode, pravi: "Saj ni treba, naj se gre vse skupaj solit, niti sestri nimam več časa. Garam kot črna živina in moja družina z menoj." "Ka- ko pa to", sem bila rado- vedna. "Saj včasih ste si še privoščili kako prosto urico." "Kako to," so mu oči zabl-

skale od jeze, "od ugodnih posojil. Vsak mesec moram spraviti skupaj 400.000,00 tolarjev. Si predstavljaš, kak- šen denar je to? Nimamo več proste ure, ne vemo več, kaj je to zabava, tekamo čez dvorišče do hleva in nazaj in spet na polje, pa v gozd, joj, ne vem, kje se me drži glava in res, prava norija je vzeti takšno posojilo."

Mogoče se bo kdo zamislil in bom koga rešila pred "ugo- dnim" posojilom, mogoče pa se bo kdo zamislil na najvišjih položajih, da bodo spreme- nili pogoje, če je njihova namera, to je pomoč kmetom, res iskrena.

Če pa so v ozadju drugi interesi oziroma še drugi pris- tavljajo lončke h kmetijskemu dinarju, naj vedo, da dolgo taka reč ne gre in da slej ko prej nekdo v tej verigi odstopi. Vedno več bo takih, ki bodo raje ležali v senci in gledali oblake, kot pa stavili na kocko svoje imetje in še streho nad glavo. ▲

koroška banka

Koroška banka d.d., Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

OPLEMENITITE SVOJA SREDSTVA - VARČUJTE pri Koroški banki

Z namenom, da še bolj ustrezemo našim zvestim strankam, ki nam že leta zaupate svoje prihranke, smo v mesecu avgustu 2000 povišali obrestne mere tako za tolarško varčevanje kot tudi za varčevanje v tuji valuti.

Tako lahko v Koroški banki varčujete še bolj donosno!

Za tolarški depozit za dobo od 91 do 180 dni vam priznamo po novem obrestno mero, ki znaša že tudi TOM+2,25%, depozit za nekoliko daljši čas; in sicer za dobo od 181 dni do enega leta obrestujemo po obrestni meri tudi do TOM+3,25%. Če pa presodite, da denarnih sredstev ne boste potrebovali vsaj eno leto, jih lahko zaupate Koroški banki in za tovrstno obliko varčevanja vam priznamo obrestno mero TOM+4,00%.

V Koroški banki pa vam poleg naštetih osnovnih oblik varčevanja nudimo še vrsto drugih varnih možnosti nalaganja vaših sredstev.

Svojim komitentom pa nudimo novo obliko kreditiranja in sicer:

Kredit z odplačilno dobo do 12 mesecev brez zavarovanja.

Odločite se pravilno!

Oglasite se v najbližji poslovalnici Koroške banke, kjer bomo skupaj zagotovo našli najboljšo rešitev za vas!

Vaša banka
Koroška banka d.d.
Slovenj Gradec

"KAKO PA KAJ KROMPIR LETOS?"

RADO JEROMEL

V letošnjem letu pridelovalci krompirja ugotavljajo, da je bila letina zelo dobra. Vremenski pogoji in vsi ostali elementi so dobro vplivali na rast krompirja. Skoraj vsaka gospodinja se rada pohvali z debelim krompirjem.

Ravno tako je tudi pri Ani Jeromel iz Šentilja pod Turjakom na majhni njivici dobro uspel krompir. "Če ne bo kaj drugega za jest, bomo pa kar po krompirju udarili" pravi gospodinja Ana. "Taka je bila včasih iz dne-

va v dan prehrana na kmetih", še pristavi. Kaj boljšega od krompirja so si privoščili le ob nedeljah. "No, pa če je bil krompir dobro zabeljen, tudi ni bil tako slaba hrana", pove Ana in se trpko nasmehne.

Krompirjevi gomolji včasih napravijo tudi zelo nenavadne oblike in spominjajo na različne podobe iz vsakdanjega življenja. Tale na sliki je podoben dojenčku, povitem v plenice.

Gomolj krompirja, ki so ga predniki prinesli iz Amerike, se je torej letos precej razbohotil v naši deželi. Upajmo, da bo tudi naslednja leta bogato obrodil. ▲

Foto Rado Jeromel

V SLOGI JE MOČ

JOŽE KACIJAN

Med zelo pomembnimi jesenskimi opravili je tudi siliranje koruze. Dne 12. septembra 2000 so se zbrali prijatelji, domačini na kmetiji Prednik - Kačič v Podgorju pri Slovenj Gradcu.

Lotili so se žetve velike njive, posejane s koruzo, katera je letos kljub sušnemu vremenu dokaj dobro obrodila.

V akciji je sodelovalo 7 mož in 5 traktorjev s tremi prikolicami. delo je potekalo kot na tekočem traku brez vsakih zapletov.

Na fotografijah, ki jih je posnel Vlado Nikolič, je prikazana mehanizacija, brez katere danes na kmetijah ne gre. Če so sosede složni in prijateljsko razpoloženi, nobeno delo ni prehudo, čeprav je težko. ▲

Mestna občina Slovenj Gradec je ob svojem prazniku pripravila dan odprtih vrat in v atriju graščine Rotenturn predstavila večje projekte s področja prostorskega načrtovanja, prometne ureditve, komunalne infrastrukture in posebej projekt za čistilno napravo, hortikulturno ureditev mesta, stanovansko izgradnjo, programe za razvoj podeželja in še nekatere druge. Ta dan so se sredi mesta zvrstile tudi številne kulturne prireditve, zvečer pa je na slavnostni seji mestnega občinskega sveta župan Janez Komljanec podelil občinska priznanja.

Namen dneva odprtih vrat je bil približati delo občinske uprave občanom. Med razstavljenimi projekti so se občani ustavljali predvsem pri prostorskem planu, usklajenih projektih za plinifikacijo mesta, čistilno napravo in kanalizacijo.

Prebivalce, ki živijo ob rekah, ki poplavlja je zanimal načrt za preprečevanje poplavljanja teh rek. Že letos naj bi začeli dela ob reki Mislinji, v naslednjih letih pa še na rekah Suhodolnici in Homšnici. Seznanili so se lahko s prometno ureditvijo mesta, izgradnjo kolesarskih in peš poti, načrtom za obmestne obvoznice in ceste. Področje, ki bi mu občani morali nameniti posebno mesto je ravnanje z odpadki. Nacionalni program predvideva sežiganje odpadkov. Na Koroškem deluje odbor, ki pripravlj

Nagrajenci MO Slovenj Gradec; z leve: Milan Hovnik - pevodvaja zbora Ksaver Meško Sele - Vrhe, Ivan Merzdovnik, Liza Krpač, Janez Komljanec, Ana Perše, Nado Vodopija, Peter Leskovar, ki je prevzel listino o imenovanju Ksaverja Meška za častnega občana Slovenj Gradca.

ja program za skupno odlagališče odpadkov, ki jih ne bodo sežigali ali predelali v humus.

Na občini v Slovenj Gradcu ugotavljajo, da so uspeli realizirati sprejete programe na vseh področjih, razen tistih s področja cestne infrastrukture, ki so načrtovani za izvedbo v obdobju novega mandata. V bližnji prihodnosti pa bodo poskušali najti rešitve tudi za nekatere pomembne turistične objekte, turistični center Kope, hotel v mestu in še nekatere druge, da bo tudi turistična dejavnost v mestu in okolici zaživela.

Ob predstavitvi teh pomembnih projektov je župan mestne občine poudaril, da so bili vsi razvojni projekti vsklajeni z investicijskimi viri in sprejeti z absolutnim soglasjem vseh članov sveta.

Ob prazniku mestne občine Slovenj Gradec je župan podelil tudi nagrade in priznaja zaslužnim občanom.

Za častnega občana mesta Slovenj Gradec je posthumno razglasil Jakoba Sokliča, občinsko nagrado je prejel primarij dr. Nado Vodopija, plakete pa so dobili: moški pevski zbor Ksaver Meško Sele - Vrhe, Liza Krpač, Anton Levč, Ivan Merzdovnik in Ana Perše. ▲

VIHARNIK

Izdaja:
Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d.d.
2380 Slovenj Gradec,
Voranečev trg 1
Telefon: 0602/ 43-332,
Faks: 0602/ 42-684
E-mail: gozd.slg@gg-sg.si
Direktor: Silvo Pritrznik
Uredniški odbor: Ida Robnik in Gorazd Mlinšek
Glavna urednica: Ida Robnik
Oblikovalska realizacija:
Dizajn studio Humek, Maribor
Likovna urednica in grafično oblikovanje:
Marlena Humek
Tehnični urednik: Alfi Hutter
Priprava za tisk in fotoliti:
Grafična forma Hutter, Maribor
Tisk: ZIP CENTER,
Ravne na Koroškem
Naklada: 1750
Vse pravice pridržane, © Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec 2000. Fotografije © avtorji

Na naslovnici:
V stari hiši ne živi nihče več.
Trta pa kar rodi...
Avtorica fotografije:
Marlena Humek

PRVI PRAZNIK OBČINE PODVELKA

V prvih dneh septembra je Občina Podvelka praznovala 1. občinski praznik. Zvrstilo se je vrsto prireditev, osrednji pa sta bili 6. in 9. septembra.

V sredo 6. septembra se je Občinski svet Občine Podvelka zbral na slavnostni seji in to kar na splavu. Dravski splavarji so devetčlanski podvelški občinski svet z županom Antonom Kovšem ter gosti popeljali po Dravi od Brezna do "lenštata" v Javniku.

Na splavu je župan Anton Kovše podelil pet letošnjih občinskih grbov, to so najvišja priznanja Občine Podvelka.

Zlati grb Občine Podvelka je prejel:

Franc Štrablek iz Kaple, Srebrni grb Občine Podvelka sta prejela:

Anica Verčko iz Ožbalta in Kulturno umetniško društvo Kapla. Grb je prevzel predsednik društva Ivan Verčko,

Bronasti grb Občine Podvelka pa sta prejela Justin Godec iz Podvelke ter Društvo za šport in rekreacijo Splavar Brezno-Podvelka grb je prejel predsednik društva Jani Valente.

V soboto 9. septembra pa se je skoraj vsa vas Kapla zbrala na slovesnosti ob otvoritvi nove šole na Kapli in točno opoldne so zadonele fanfare, nato pa so se na široko odprla vrata v novo šolo, ki Kapelčanom pomeni zelo veliko.

Pred dobrim letom dni so porušili staro šolo in na njenem mestu začeli graditi novo. K hitri gradnji so pripomogli tudi vaščani, ki so z delavci Gradbenega podjetja Radlje sodelovali po svojih najboljših močeh, celo otroci so delavce poznali po imenu ter budno spremljali njihovo delo.

V novi šoli ima tako sedaj vsak razred svojo učilnico, v njej je lep večnamenski prostor, knjižnica in velika jedilnica.

Knjižnica je velika pridobitev za Kaplo, z njo je na vas prišel

Z leve: Jani Valente, Anica Verčko, Anton Kovše, Franc Štrablek, Justin Godec in Ivan Verčko

tudi javno dostopen internet in povezava s slovenskim knjižničnim informacijskim sistemom.

Za šolo je Ministrstvo za šolstvo in šport prispevalo 73, Občina Podvelka pa 82 milijonov SIT.

Kapla je letos skupaj s šolo dobila za okoli 200 milijonov SIT

naložb oz. skoraj polovico občinskega proračuna. Dobili so še novo mrliško vežico, javno razsvetljavo, vodovod, čistilno napravo in asfaltno preplastitev glavnega vaškega jedra.

Praznovanja ob 1. občinskem prazniku Občine Podvelka so se

zaključila v nedeljo 10. septembra 2000 s predstavitvijo Monografije o Dravi, ki je potekala na splavu in jo je organiziral Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, Območna izpostava Radlje.

▲
Občina Podvelka

Podružnična OŠ Kapla spada pod OŠ Brezno-Podvelka (v ozadju gasilski dom).

PRAZNUJEMO

95 LET MARIJE MAVREL

FRANC JURAC

zemljo. Na kmetiji smo sejali vsa žita, da je bilo dovolj kruha za številno družino. Z otroki je bilo veliko dela trpljenja, saj je bilo zelo malo perila. Podnevi sem morala trdo delati, ponoči pa prati, da so naslednjega dne imeli otroci kaj obleči, še zlasti takrat, ko so šli v šolo. Težka dela v poletnih mesecih smo opravljali velikokrat tudi pozno v noč, velikokrat smo kosili in želi ob mesečini, da je delo šlo hitreje od rok. Težka so bila moja leta, ki se jih danes tako dobro spominjam, srečna in vesela pa sem, da sem dočakala tako starost", pravi Marija Mavrel. Danes ji je lepo, ko živi pri hčerki Mariji Obretan na Šapkovi kmetiji in zanju lepo skrbi. Pred 33 leti ji je umrl mož in danes je vesela, ko ju obišče še osem otrok, 22 vnukov in 26 pravnukov. Ponosna pa je tudi na to, da je bil ljudski pesnik Blaž Mavrel, ki je umrl lerta 1978 njen svak. Veliko je povedala o njem in tudi to, da je v žepu vedno nosil košček papirja in svinčnik s katerim je zapisoval pesmi.

K visokemu življenjskemu jubileju Mariji Mavrel iskreno čestita tudi Viharnik, katerega rada prebira. ▲

Marija Mavrel (v sredini) s hčerko Marijo in sinom Lukom ter pravnukinjama Viktorijo in Patricijo
Foto Franc Jurac

Bilo je 26. maja leta 1936, ko se je na Branatovo kmetijo v Strojno priženila Marija Mavrel iz Lok pri Velenju, kjer se je na Povhovi kmetiji rodila 10. septembra 1905 leta. Po nekaj mesecih poznanstva z Branatovim Jurijem se je Marija odločila, da bo prišla za gospodinjno na Branatovo kmetijo in stopila sta pred oltar, kjer sta izmenjala prstana in si obljubila zvestobo. "Torek je bil tisti dan, 26. maja, ko sva imel ohcet. Kar preko štiri-deset svatov je prišlo na najino "ohcet"

zraven pa še ducat pevcev in pevk, ki so na "ohceti" poleg muzikantov ves čas lepo prepevali. Po poroki se je začelo novo življenje pa tudi trpljenje. Na strmi Branatovi kmetiji sem morala pridno delati in skrbeti za otroke, ki sem jih rodila devet. Nismo živeli v razkošju in imeli smo le tisto kar smo pridelali doma. Kmetija je zahtevala pridne roke, vse smo morali delati ročno, v veliko pomoč pri delu na kmetiji pa je bila živina. Z voli smo orali, prevažali in obdelovali

FRANC KOJZEK -

70 LET

VIKTOR LEVOVNIK

Prijazen poletni dan je bil, ko smo se zbrali sorodniki in prijatelji, da voščimo Francu Kojzecu za njegov jubilej, 70-letnico. K veselemu razpoloženju je pripomogel še godec Pepi Cekon, ki je iz svoje harmonike izvajal vesele viže in s šalami vzpodbujal smeh.

Franc je tudi zvest bralec Viharnika, zato mu v imenu vseh, ki ga poznamo, zaželim še veliko zdravih in veselih let v krogu njegove družine. ▲

ZLATOPOROČENCA JOŽEFA IN LOVRENC ŠPILER

MILKA PODRIČNIK

Na god Janeza Krstnika, 24. junija, je minilo 50 let, od kar sta si zakonsko zvestobo obljubila Jožefa in Lovrenc Špiler. Oba sta svoja otroška leta preživela v Šentanelu, tam sta se poročila in nekaj let tam tudi živela. Leta sta varčevala in tredo delala, da sta kupila manjšo kmetijo na Zagradu nad Prevaljami in si zgradila topel in lep dom.

Rodilo se jima je pet otrok, ki sta jih vzgojila v poštene in pridne. Sedaj imajo svoje družine in se skupaj z vnuki radi vračajo domov.

Ob tem jubileju smo se zbrali domači, sosedge in sorodniki ter skupaj proslavili zlati jubilej v gostišču Rifel v Šentanelu. Ob tej priložnosti se botru in botri iskreno zahvaljujemo in jima želimo še mnogo skupnih zdravih in zadovoljnih let v krogu svojih otrok in vnukov. ▲

LJUDJE

IN

DOGODKI

DVAJSETO, JUBILEJNO SREČANJE KOROŠKIH PLANINCEV

MIRKO TOVŠAK, oec.

Letošnje tradicionalno srečanje koroških planincev je bilo zadnjo soboto v mesecu avgustu na Košenjaku nad Dravogradom. Ker je bil v tem času višek pohodniške sezone in so se številne skupine organiziranih planincev ta vikend podajale na druge pohode, število udeležencev kljub pričakovanju ni bilo takšno, kot bi si za takšen jubilej želeli. Kljub temu tistim, ki so na to prireditev prišli, ni bilo žal, saj jo je dravograjsko planinsko društvo odlično organiziralo. Prišli so tudi številni gostje, med katerimi smo zasledili poslanca na državnem zboru Hermana Tomažiča, veliko županov koroških občin, poleg tega pa še številne vidnejše predstavnike Planinske zveze Slovenije in predsednike domala vseh planinskih društev s Koroške.

Letošnje srečanje pa je bilo še posebej pomembno, saj so koroški planinci tokrat odprli novo, razširjeno koroško planinsko transverzalo. Ta je nastala iz prejšnje, krajše koroške mladinske planinske transverzale, ki so jo ustanovili leta 1966 mladinski odseki koroških planinskih društev. Do vzpostavitve nove krožne poti je to transverzalo prehodilo 1711 pohodnikov. Kasneje je bil na predlog domala vseh planinskih društev, ki delujejo na območju Koroške, sprejet sklep na meddruštvenem odboru PZ za Koroško, da se ta pot razširi na teritorij celotne Koroške krajine tako, da bo povezovala vsa društva in občine, ki na tem območju delujejo. Tako je razširitev zajela nekatere nove kontrolne točke na zahodnem delu Pohorja, predvsem pa obmejno področje Kobanskega, vključno z najvišjim vrhom ob meji z Avstrijo Košenjakom. Vse koroške občine so po sklepu Sveta koroških občin ta projekt poleg številnih sponzorjev tudi finančno podprle. V ta namen je bil pripravljen in natisnjen poseben vodnik, v katerem so poleg opisa planinskih poti predstavljene tudi vse koroške občine. Pripravljen je tudi dnevnik, v katerega pohorniki odtisnejo žige na kontrolnih točkah, pa tudi sicer so vse planinske poti, ki se navezujejo na to transverzalo, posebej označene. Ogromno delo, ki ga je opravil gospod Igor Glasenčnik iz Kaplje je torej rodilo sadove in prvi pohodniki so se že podali po tej krožni poti. ▲

1. Proslava 20. jubilejnega srečanja koroških planincev je bila pri obnovljeni koči pod Košenjakom.
2. Duša in idejni vodja nove koroške planinske transverzale Igor Glasenčnik je predstavil vzorno pripravljen vodnik po tej krožni poti.
3. Župan mežiške občine Janez Praper je prerezal trak in tako simbolično odprl planinsko pot.

Foto Mirko Tovšak

OŽIVILI BODO KUHANJE APNA

FRANC JURAČ

V Doliču in v zaselkih pod Paškim Kozjakom so nekdaj na veliko pripravljali apnenca in žgali apno. Žganje apna pa je bil tudi glavni dohodek na mnogih kmetijah. Z leti pa so s kuhanjem apna prenehali in apno so kuhali le še na kakšni kmetiji.

Da pa bi ponovno oživili kuhanja apna, so se za to odločili pri Kulturnem društvu Avgust Hribar v Doliču, kjer so letos že pripravili in zažgali prvo apnenca (na sliki). Odslej bo kuhanje apna tradicionalno. ▲

NOVA ZVONOVA BOSTA PELA

FRANC JURAČ

Lepo in svečano pa je bilo v župniji svetega Florjana v Doliču, kjer so v zvonik tamkajšnje cerkve potegnili dva nova zvonova. Najtežji je posvečen sv. Florjanu, manjši pa blaženemu Antonu Martinu Slomšku. Nova zvonova so ulili v podjetju Feniks d.o.o. v Žalcu, za krajanje Doliča in vseh zaselkov pa je to velika pridobitev.

ZAOLJUBA V ZVONOVIH

Ko so v Šentflorjanu v Doliču blagoslovili dva nova zvonova je bil boter zvonovoma Ivan Lahovnik iz Pake 63 pri Velenju.

Kot boter je za zvonova daroval finančno pomoč in s tem izpolnil zaobljubo svoje že pokojne matere Marije.

"Ko prihajam na današnjo slovesnost, na blagoslov dveh zvonov iz sosednje župnije

Šmartno prei Velenju, me na vaši fari obremenjuje zaobljuba, ki sva si jo zadala sočasno jaz v Stalingradu in moja mama Marija doma v Paki na isti dan in ob isti uri: da bi se jaz, kot vojak, prisilno mobiliziran v nemško vojsko, star 15 let in moj brat, ki je bil študent teologije v Parizu in prav tako mobiliziran v nemško vojsko, srečno vrnila domov, bomo v ta namen, v zahvalo ob cesti Dolič -Velenje postavili križno znamenje.

Jaz sem se srečno vrnil brat pa je za vedno ostal tam. Smrt sina oz. mojega brata je mater tako prizadela, da je leta 1955 umrla za rakom in zaobljube ni mogla izvršiti.

Na smrtni postelji me je prosila in naročila naj to njeno željo izpolnim jaz in naj se v njenem imenu na kakršni koli način odložim in izvršim zaobljubo.

To sem storil danes in s tem, da dajem svoj finančni prispevek za nova zvonova za cerkev sv. Florjana, sem izpolnil zaobljubo

moje matere Marije. Prijetno in toplo mi je pri srcu, ko sem izpolnil svojo in materino zaobljubo." ▲

1. Zvonova so ulili v žalskem Feniksu.
2. V tej cerkvi sv. Florjana že lepo pojeta zvonova.

Foto Franc Jurač

CERKEV SV. URŠULE NA PLEŠIVCU SPREJEMA ŠTEVILNE OBISKOVALCE

MIRKO TOVŠAK

Cerkev sv. Uršule na Plešivcu, ki so jo zgradili v času protestantizma kmetje iz okolice Plešivca na pobudo takratnega ljubljanskega škofa Hrena, da bi tudi ta cerkev postala ena izmed jezov hitro porajajočega se protestantizma v Sloveniji, postaja iz leta v leto bolj priljubljena postojanka številnih vernikov, pa tudi drugih obiskovalcev Uršlje gore.

Pred nekaj leti je bila obnovljena fasada in ostrešje na tem pomembnem sakralnem spomeniku, ki je viden domala iz vseh kotov Koroške krajine. Žal, je takrat zmanjkalo denarja, da bi temeljiteje obnovili tudi notranjost cerkve. Zato v cerkvi še danes ni primerne tlaka in so zato tla cerkve narajena le iz nasute in utrjene zemlje.

V letošnjem letu ob nedeljah obiskujejo cerkev verniki iz bližnjih far, zato v poletnih mesecih skoraj ni nedelje, da v cerkvi ne bi bil cerkveni obred s sveto

mašo. Skorajda tradicionalno pa je že srečanje krajanov Razbora na prvo nedeljo v avgustu na Uršlji gori. Letos je bila njihova udeležba še posebej številna, saj je bilo ravno na to nedeljo prijetno poletno vreme, za vse

udeležence pa je bil pripravljen tudi golaž na obnovljeni Križanovi domačiji ob vznožju Plešivca. Kot zanimivost naj omenimo, da so se v letih po vojni baje Razborčani podajali na romanje k sv. Uršuli povsem bos, da bi na

ta način izkazovali svojo spokornost.

No, ob letošnjem srečanju bosih romarjev nismo srečali, je pa predsednik kulturnega društva del poti, baje, zaradi tradicije opravil povsem bos. ▲

Foto Rado Jeromei

PO LEPŠI CESTI NA RAZBOR

FRANC JURAČ

Krajani Razbora so bili gotovo najbolj srečni in veseli, ko je župan mestne občine Slovenj Gradec Janez Komljanec slavno odprl okoli tri kilometre dolg cestni odsek od Podgorja proti Razboru, zatem pa še razsvetljava na športnem igrišču na Razboru. Z rekonstrukcijo ceste proti Razborju bodo še nadaljevali, s tem pa bo kraj postal še zanimivejši za razvoj turizma na vasi. ▲

Otvoritev ceste na Razbor.

Foto Franc Jurač

ZDRAVSTVO

NOVOSTI NA PODROČJU NADZORA NAD ŽIVILI

Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

V živilskih panogah je kakovost eden najpomembnejših členov v verigi pridelave, predelave in priprave ter prometa živil. Kakovosti si želi tako proizvajalec kot potrošnik - zadnji postaja iz leta v leto zahtevnejši, načela sodobne prehrane pa težijo za tem, da je le-ta čimbolj varovalna, zdrava in naravna.

Ali že veste,

- da je 13. junija 2000 izšel Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom.

Zakon določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati živila, dodatki za živila (aditivi) in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom, da so zdravstveno ustrezni. Ureja tudi zdravstveni nadzor nad proizvodnjo in prometom z živilom z namenom, da se varuje zdravje ljudi in zaščitijo interesi potrošnika.

Med drugim ureja tudi uvedbo HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) sistema ali po domače analize tveganja in kritične kontrolne točke.

To je sistematska metoda, ki ugotavlja in ocenjuje dejavnike tveganja pri posameznih postopkih proizvodnje in prometa z živilom, določa načine kontrole in prepoznavna kritične kontrolne točke.

- da je HACCP sistem konec šestdesetih let razvila NASA, da bi z njim omogočila maksimalno varnost svojim astronautom v smislu zdrave in neoporečne prehrane med vesoljskimi poletji;
- da je kasneje HACCP začela uporabljati ameriška živilska industrija, nakar pa tudi evropska, vse z namenom, da se zagotovi varna hrana za potrošnika;
- da je danes HACCP sistem mednarodno priznan sistem, ki temelji na standardih ISO 9000;
- da HACCP s svojimi metodami pokriva vse vidike varnosti živil od surovin (rast, žetev, distribucija) preko predelave in prometa do končnega potrošnika;
- da HACCP spremeni način kontrole od kontrole končnega izdelka na kontrolo celotnega procesa in zagotavlja preventivno higiensko ustreznost;
- da HACCP zmanjšuje stroške,

ki nastanejo zaradi tveganja s hrano in izgube proizvoda;

- da KKT (Kritična Kontrolna Točka) pomeni stopnjo proizvodnega procesa, na kateri moramo z ustreznim kontrolnim ukrepom potencialno nevarno tveganje preprečiti ali odstraniti ali zmanjšati na sprejemljiv nivo;
- da je potrebno za ustrezno izvedbo HACCP sistema izdelati konkreten HACCP plan, ki zajema tudi dokumentiranje postopkov in določiti HACCP tim, ki je odgovoren za izvedbo in kontrolo HACCP sistema.

Ta sistem bo dejansko prinesel veliko novosti, dodatne evidence in kontrole na področja živilskih panog, najpomembneje pa je, da bo s tem sistemom lahko zagotovljeno in dokumentirano izvajanje dobre higienske prakse. ▲

Foto: Gregorčič / Min.

POMEN SADJA V ZDRAVILSTVU

MILENA CIGLER GREGORIN, inž.agronomije

J A B O L K O

Na prvem mestu so seveda plodovi, v ljudskem zdravilstvu pa se uporabljajo tudi listi. Jabolka ločimo po času zorenja, po obliki, po sorti, po barvi, glede na površino in še drugih značilnostih.

Domovina jabolane je Azija. Udomačila se je po vsem svetu. Divja sorta ima rada svetle gozdove po nižinah, gricah oziroma nižjih gorah.

Zdravilnost

V zrelih plodovih je veliko vitaminov C, B in A. Poleg tega plodovi vsebujejo, odvisno od sorte, celulozo, dekstrozo, trsni sladkor, jabolčno, citronsko in jantarno, mlečno in oksalno kislino, pektine, vosek in vrsto mineralnih snovi (med njimi fosfor), idr.

O jabolku lahko govorimo kot o zdravilu nemajhnega pomena. Težko je najti bolj ustrezno zdravilo za uravnavanje iztrebljanja pri zaprtju, če ga zaužijemo in dobro prežvečimo vsako jutro na tešče, presnega ali rahlo pečene (brez sladkorja in maščobe). Jabolka ne smemo nikdar uživati mrzlih, ker to škoduje želodcu ali jetrom.

Jabolka vsebujejo šestkrat več vitamina C kot meso. Jejimo jih po možnosti z lupino. Jabolčna kaša, rahlo pogreta, je ena najlažje prebavljivih jedi. Naj se sliši še tako čudno, je jabolko tudi odlično zdravilo proti driski, seveda nastrgano, ki stoji najmanj eno uro in potegni. Sveže naribana jabolka, kot edina hrana, ki jo uživamo več dni, je odlično zdravilo proti črevesnemu katarju, vendar je treba pri jabolčni dieti strogo paziti, da se izogibamo sladkorjem in vsem tekočinam. Samo v tem primeru deluje jabolko na gibanje želodca in črevesja blažilno in izravnajoče. Pektini v jabolčnem mesu delujejo v črevesju kot goba. Vsrkavajo vodo in strupene snovi v črevesju in jih hitro in brez bolečin odvajajo iz črevesja.

Za duševno utrujene ljudi ni boljšega zdravila kot neolupljeno in na drobne koščke narezano jabolko, prelito z 1/2 litra zelo vroče vode. To pustimo stati eno uro in nato osladimo z 2 do 3 žličkami medu.

September, oktober in november so meseci, ko nas narava najbolj obilno obdarja s sadeži. Takrat rodijo jabolane, hruške, breskve, češplje, v višinskih krajih še češnje, ringloji, nešplje in drugo sadje. O sadežih kot viru zdravja smo že veliko slišali, toda nič ne škoduje, če to znanje obnovimo. Začnimo torej z jabolkom.

Jabolčna kura

je priporočljiva za strastne kadilce, ker povzroči njeno izvajanje hud odpor proti kajenju.

Pečena jabolka

z medom, še topla, so zdravilo proti hripavosti; nekdanje priljubljeno zdravilo pri pevcih in pevkah.

Pri opeklinah

kuhamo sladko jabolko s suličastim trpotcem, dokler se čisto ne zmehča, nato ga pomočimo v mleko in položimo režnje na opeklino. Sveže natrgane jabolnove liste položimo na pekoče opeklino.

Še nekaj nasvetov:

Svež sok iz sladkih jabolk čisti kri.

Kisla jabolka

so dobra pri pokvarjenem želodcu.

Če pijemo svež jabolčni sok, pomešan z malce žafrana, preženemo gliste iz telesa.

Čisti jabolčni mošt

je dober proti vodenici, zlati žili, kamnom in protinu.

Nealkoholni jabolčni sok

je nadvse zdravilna in osvežujoča sadna pijača. Ker ni priprava takega soka prav nič težavna, bi lahko to tekočino pripravljali sami doma. Gre za pasterizacijo stisnjenega jabolčnega soka v stiskalnici. Pomembno je, da soka nikakor ne hranimo v steklenicah, kjer smo prej hranili kis ali pijače, ki vsebujejo ogljikovo kislino. ▲

Vir: Rihard Wilford
Zdravilne rastline in njih uporaba

Foto Franc Jurac

Foto Jurac

FRANC JURAČ

Ko nas po ozki dolini iz Mežice proti Žerjavu vodi pot, nas na levem bregu reke Meže mogočno pozdravlja Šumahov vrh, tisti vrh, ki ga je pred dolgimi leti nekaj let zapored postojil požar. Sedaj pa je Šumahov vrh ponovno ozelenel in vanj se je vrnilo življenje. Nad Šumahovim vrhom pa je kmetija Šumah, v Podpeci na višini kakih tisoč metrov nadmorske višine. Okoli 140 hektarov je gozdov in travnikov, na njej pa je dolga leta gospodaril Ivan Praper, letos pa je kmetijo prepustil sinu Roku, ki bo nadaljeval gospodarjenje in skrbel, da Šumahov rod ne bo izumrl.

Gospodar Šumahove kmetije Ivan, ki je dolga leta vztrajal na kmetiji in skrbel, da kmetija ne bi propadla, pa je zadnja leta na kmetiji zelo nezadovoljen. Nezadovoljstvo vidi v mrsičem, največ pa v tem, da je njegova kmetija, posebno pa še gozd, uničen, zato rad potoži. "Zaradi imisij v Zgornji Mežiški dolini je moj gozd povprečno poškodovan 48 odstotno, na večini posesti pa je gozd zelo poškodovan ali kar povsem uničen. Država mi je pred leti vrnila nekaj več kot 21 hektarjev gozdnih površin, tistih, ki so jih nam po vojni vzeli. Na teh gozdnih površinah smo pred drugo svetovno vojno imeli 150 kubičnih metrov sečnje na hektar, danes pa je prav ta del gozdne posesti popolnoma uničen", pravi Ivan Praper, potem pa nadaljuje. "Za poškodovani gozd smo sicer res dobivali odškodnino kakih trideset let, vendar je bila ta odškodnina le miloščina. Leta 1991, ko smo postali samostojni v lepi mladi Sloveniji, pa so na nas pozabili in vse skupaj se zavlačuje z namenom, da bo čas potekel in bo s časoma vse propadlo. Kmetije v Mežiški dolini, predvsem pa tisti, ki imamo kmetije v okolici topilnice v Žerjavu, imamo uničen gozd in s svincom zastrupljena zemlja bo vsaj še prihodnjih sto let. Svinca se iz

Pri izdelavi špevnastega plota je Ivan Praper pravi strokovnjak.

Šumahovi: oče Ivan, sin Rok z ženo Danico, njun sin Luka in hčerka Helena, gospodinja Marije pa ob našem obisku ni bilo doma.

zemlje še zlepa ne bomo znebili, zato smo tožili in zdaj čakamo na razplet tožbe. Stroški "tožarjenja" nastajajo in ne vem, kdo jih bo poravnal in tudi to ne vem v katero korist se bo tožba konačala. Jaz osebno sem rešitev iskal pri gospodu Bizjaku, pri kmetijskem ministru Cirilu Smrkolju, osebno pa sem pisal tudi predsedniku države Milanu

Kučanu in še marsikomu. Nihče pa se za vse to ni zmenil in ostalo je vse tako kot je bilo. Ne vem kako dolgo bom še čakal in ali bom sploh dočakal trenutek razrešitve tega že skoraj deset let starega problema. Za ta, danes uničen gozd sem vložil zahtevo za odškodnino in za to ne zahtevam denarja, rad bi za odškodnino dobil še nekaj zemlje in

posestvo tako zaokrožil, da bi na njem imel svoj lov. Sem torej eden tistih kmetov iz Črne in Mežice, ki sem tožil rudniško podjetje MPI, metarulgija, plastika, inženiring iz Žerjava zaradi neizplačane odškodnine za uničen gozd in za slabši pridelek na kmetiji. Dobro vem, da je mežiški rudnik bil vseskozi neke vrste državno podjetje, tudi MPI je danes državno podjetje, torej je država prav tako odgovorna za nastalo škodo, ki jo mora nam prizadetim kmetom povrniti. Ne morem pa tudi mimo tega, da ne bi omenil še to. Med narodnoosvobodilno vojno je bila na naši kmetiji partizanska postojanka: oče in še trije z naše kmetije so bili v partizanih, dva izmed njih sta padla, štirje so bili v taborišču in eden se ni vrnil. Po vojni nas je čakala obvezna oddaja, doživeli pa smo tudi nacionalizacijo. Za sodelovanje med NOB bi vam lahko pokazal tudi kakšno pohvalo. V desetdnevni vojni 1991 leta so bili pri nastanjeni teritorialci in tudi iz teh časov vam lahko pokažem zahvalo s podpisom Janeza Slaparja. Žalostno pa je, da je država sposobna zaščititi medvede in še kaj drugega, do kmeta, kakršni smo mi in živimo v tem težkem gorskem in zastrujenem svetu pa nima nobenega usmiljenja. Potem tudi ni čudno, da danes kmetije propadajo in jih ljudje zapuščajo", ugotavlja Ivan Praper - Šumah v Podpeci.

V strmem svetu Šumahove kmetije je treba pridno delati. Včasih, ko ni bilo strojev je bilo še težje. Danes je tu drugače. Ivan Praper, če mu dopušča čas, še rad izdeluje špevnaste plote, za katere pravi, da jih je bilo nekoč v Črni in okolici največ.

Kot lovec rad stopi v naravo in do obore, ki jo ima na svojem gruntu, sinu Roku, kateremu je pripustil posestvo, pa rad pomaga, da bi na kmetiji dobro gospodaril. Nikakor pa ne more pozabiti, da je s topilnico Rudnika sosed in da je imel nekoč dobre sosedne odnose, takšne kot jih mora imeti sosed s sosedom. ▲

O USPEŠNI GLASBENI SEZONI RAVENSKIH GODBENIKOV IN O NAČRTIH V PRIHODNJE

BRANE ŠIRNIK

Za Pihalnim orkestrom železarjev Ravne je še ena uspešna glasbena sezona. Minila je natanko tako, kot si jo je Upravni odbor orkestra zamislil na jesenskem sestanku - uspešno in naporno. Poleg vsakodnevnih "službenih" obveznosti (s katerimi v žargonu mislimo predvsem na nastope na pogrebnih slovesnostih in rednih praznovah), smo večino energije letos namenili kar trem večjim projektom: Božično-novoletnemu koncertu, tekmovanju najboljših slovenskih orkestrrov v umetniški kategoriji ter gostovanju na paradah v Franciji.

Omenjeni nastopi so bili tematsko zelo različni in so zahtevali povsem drugačen program, hkrati pa so pokazali na izredno moč našega orkestra, ki se odraža v sposobnosti nastopanja v najrazličnejših priložnostih in razpoloženjih: od povsem filharmoničnega vzdušja najtežjih koncertnih izvedb za pihalni orkester do bolj sproščene in nič manj naporenega paradnega nastopa tipične "marš muzike".

Božični koncert se je lepo uskladil z Božičnim večerom in spet se je v ravenski telovadnici nabralo rekordno - štirimestno število zvestih poslušalcev, ki so z burnimi aplavzi nagrajevali domiselno prepleten glasbeni program različnih žanrov in prazničnih glasbenih razpoloženj, v katerem je sleherni zagotovo našel nekaj zase. Kot vsako leto se je dvorana umirila šele po dodanih Straussovih valčkih in Radetskem maršu. S pripravami na letošnji koncert je orkester že pričel.

Tresla se je gora - rodilo se je čisto običajno jutro prvega januarja in naš pogled je bil že uprt na majsko državno tekmovanje pihalnih orkestrrov v Krškem. Zagrizli smo v obvezno skladbo z zgovornim naslovom: "Godba gre v veselje", mladega in ambicioznega skladatelja Roka Goloba, ki jo je napisal prav za to tekmovanje. V zanimivo, razgibano tri-stavčno skladbo je vnesel precej elementov filmske glasbe. Ob "Simfoniji Brevis", ki smo jo zaigrali kot drugo skladbo po izbiri (in ki je bila predpisana kot obvezna skladba tudi na svetovnem tekmovanju na Nizo-

zemskem leta 1997) pa je vendar izzvenela nekoliko lahkotno, tipično "ameriško" in je po splošnem mnenju ponudila premalo selektivnosti za ta nivo tekmovanja. V splošnem pomanjkanju tovrstne glasbe domačih avtorjev, pa je najbrž zadostila svojemu namenu. Številne vaje - tudi ob nedeljah so se obrestovale, saj smo v konkurenci orkestrrov iz Celja, Slovenj Gradca, Maribora, Trbovelj, Vevč, Krškega in Logatca ponovno osvojili zlato plaketo. V izredno ugodnih kritikah petčlanske komisije se je zapisalo: "Izvrstno izvedena obvezna skladba v vseh disciplinah ocenjevanja s poudarjeno umetniško noto", "Glasbeni problemi so preseženi z mojstrsko spretnostjo", "Visoka kultura izvedbe v discipliniranosti in se-

Sprejem pri županu Montbeliarda in izmenjava priložnostnih daril.

Parada po Montbeliardu

riozni naštudiranosti partiture". Osvojena zlata plaketa je bila primerno darilo dirigentovemu srečanju z Abrahamom. Naš nastop, ki ga je posnela nacionalna televizija, pa smo izkoristili tudi za vzdrževanje tekmovalne rutine, saj se orkester nenehno pomlajuje z mladimi člani, ki si ob takšnih priložnostih nabirajo bogate izkušnje in jim bodo nekoč zelo koristile.

Mesec junij so zaznamovale priprave na gostovanje v Franciji. Že drugo leto zapored smo se namreč odločili, da na povabilo posredniške agencije iz Rima

ponovno nastopimo na paradah v Franciji. Lanski nastopi v Parizu in Calaisu so bili očitno dovolj dobro priporočilo. Tokrat smo odpotovali v Montbeliard, slikovito mesto v osrčju Burgundije, kjer je tri dni potekal tradicionalni festival z mednarodno udeležbo orkestrrov in folklornih skupin. Nabrala se nas je res pisana družina iz vseh delov Evrope: tako smo nastopili v družbi nemških trobilcev, škotskih dudarjev, italijanskih bobnarjev s številnimi zastavonošami, manjkala pa ni niti beloruska folklor. Vsak dan smo korakali po ozkih ulic-

ah samega centra mesta med množico domačinov, ki so se radovedno ozirali po naših obeležjih na praporu in se navduševali nad našim nastopom, ki smo ga prav za to priložnost še posebej izpili v ravenskem parku. Poskrbeli smo tudi za promocijo naše mlade države, saj sta naši dve simpatični hostesi v narodnih nošah neprestano delili propagandne prospekte, ki so vabile in opozarjale na znamenitosti naše mlade države. Žal, pa se med lepotami Bleda, Lipice in Portoroža ni našla nobena domača - koroška,

saj tovrstni propagandni material (še posebej v francoščini) pri nas očitno (še) ne obstaja!? V soboto zvečer smo v čudoviti večnamenski dvorani (ki ni namenjena za športne prireditve) zaigrali še na koncertu in kot zadnji nastopajoči tako navdušili do takrat precej mirne poslušalce, da so kar zaplesali. V nedeljo smo popestrili dopoldan onemoglim v domu starostnikov, popoldne pa smo dvigovali prodajo na sejmu v centru mesta in se udeležili sprejema pri županu Montbeliarda, kjer smo izmenjali simbolična darila. Tovrstna gostovanja v tujini ne pritegnejo le ogromne pozornosti med ljubitelji kulturnih dejavnosti temveč omogočijo tudi izredno priložnost za promocijo domačega kraja in dežele od koder prihajamo.

Škoda, da smo ob takšnih priložnostih vedno znova prepuščeni le lastni domišljiji in omejenim zmožnostim. Vendar tam daleč od doma vedno s ponosom povemo, da smo Slovenci - doma iz čudovitih krajev nekje na Koroškem pod Peco in Uršljo; tam kjer delamo plemenito jeklo in poslušamo glasbo plemenitih zvokov - in ne zavidajo nam brez razloga!

Kako naprej?

Letošnje tekmovanje v Krškem smo izkoristili predvsem za uigravanje pred pomembnim dogodkom: Svetovnim tekmovanjem v Kerkradeju na Nizozemskem v juliju leta 2001. Minila so štiri leta odkar smo se z "dežele tulipanov" vrnili z zlato medaljo s posebno pohvalo v prvi težavnostni stopnji, ki je hkrati pome-

nila tudi najboljšo oceno vseh dosedanjih slovenskih nastopov na tem tekmovanju ki se ga naši orkestri udeležujejo že skoraj trideset let. Ravenčani smo bili tudi prvi Slovenci, ki smo si upali nastopiti na tekmovanju v korakanju, ki vzporedno poteka na mestnem stadionu v Kerkradeju - in edini, ki smo se vrnili iz "mesta zvokov" (leta 1989) kar dvakrat "pozlačeni". Skupaj s tekmovanjem v treh težavnostnih kategorijah v koncertnem programu pa na Nizozemskem poteka tudi tekmovanje v posebni - umetniški kategoriji. V njej lahko nastopijo le vrhunski amaterski orkestri, ki so v dosedanjih tekmovanjih dosegali najvišje ocene. V tekmovalnem nastopu, ki je podoben celovečernemu koncertu in ne sme

biti krajši od ene ure, orkester zaigra več skladb najtežjih kakovostnih stopenj. Pri svojem umetniškem izražanju mu je dovoljena večja samostojnost, ki v omejenem obsegu dovoljuje tudi solistične točke. V letu 1987 je bila ta raven rezervirana izključno za sto in več članske orkestre iz Nizozemske, Švice, Španije, Italije in Velike Britanije. Do danes se še nobenemu slovenskemu orkestru ni uspelo pridružiti tem izbranim "amaterskim filharmonikom". Menimo, da je naš orkester dozorel do te mere, da se poskušamo prijaviti in nastopiti tudi mi. Naše dosedanje delo je nedvomno zadostna osnova in odločitev je dozorela. Pogumnim so bogovi naklonjeni in zagotovo bodo tudi nam! ▲

MPZ "ADORAMUS" iz Slovenj Gradca

MIHA PUŠNIK

Leta 1999 se je rodila zamisel o ustanovitvi moškega pevskega zbora, ki bi prvenstveno gojil slovensko narodno pesem. Gospa Polona Krpač Gornjak je sprejela obvezo vodje zbora in skupaj sva pričela iskati pevce.

Po počitnicah so se že oblikovali temelji zbora, ki takrat še ni imel imena. Prve vaje smo imeli pri Pušniku, še vedno pa smo iskali pevce. V mesecu novembru smo se z vajami preselili v župnišče v Podgorje, kjer je bilo več prostora, s prihodom novih pevcev pa je tudi tu postalo pretesno. Iz prostorske zadrege nas je rešil gospod Bolarič, ki nam je dal prostor za vaje v šoli Podgorje. Tu sedaj vadimo od januarja 2000 dvakrat na teden.

Prvi nastop smo imeli decembra 1999 v gostilni Bučinek, kjer smo zapeli pet narodnih pesmi, nato pa še ob kozarčku več po posluhu. Poslušalci so bili z nami zadovoljni in so nam povečali korajžo. S trdim delom in disciplino smo v pomladanskem času naštudiralci šestnajst pesmi in se za zaključek pevske sezone pripravili za prvi samostojni celovečerni koncert. Izvedli smo ga v cerkvi sv. Ahaca v Šentilju 3. junija 2000. Publika nas je nagradila z lepim aplavzom, polna cerkev pa je dala vedeti, da smo na pravi poti. Program je

povezoval gospod Branko Dobravc iz Ljubljane, ki je svoje delo opravil na profesionalni ravni.

Zaradi velikega zanimanja in odziva publike smo 30. junija ponovili koncert v cerkvi sv. Duha v Slovenj Gradcu. Prostovoljne prispevke smo namenili pomoči potrebni družini iz Haloz. Tudi takrat je koncert povezoval gospod Branko Dobravc, generalni sponzor obeh koncertov je bilo podjetje Kovinorezkalstvo, Jože Orter s.p. iz Slovenj Gradca. Gostji obeh koncertov sta bili Maruška Kotnik in Nina Grobelnik z violinami.

Sezono smo zaključili z družinskim piknikom, da so se tudi žene in dekleta ter otroci spoznali med seboj.

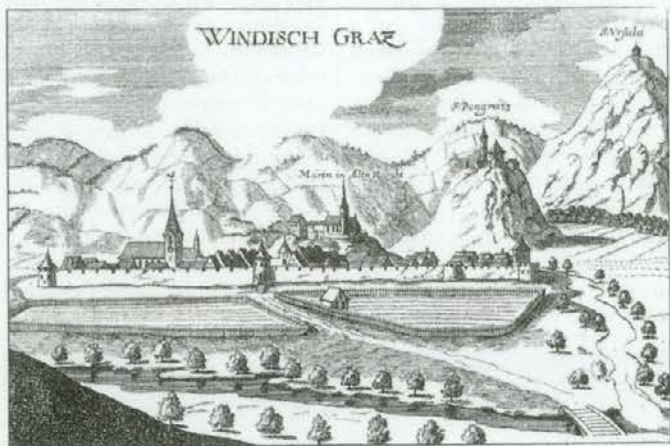
Po dopustih smo pričeli z resnim delom in za pričetek pevske sezone smo izvedli dobrodelni koncert 17. septembra v cerkvi Marijinega nebovzvetja v Trobljah. Prostovoljni prispevki bodo namenjeni obnovi oltarja v tej cerkvi. Koncert je organiziralo kulturno društvo Pameče - Troblje, gostja koncerta pa je bila Alenka Mirkac s citrami.

V novi sezoni smo pridobili še dva pevca. ▲

Moški pevski zbor "Adoramus" sedaj sestavljamo:

I. tenor:
Lena Krpač, Marko Kotnik, Boštjan Borovnik;
II. tenor:
Gusti Mitnjek, Uroš Štruc, Tomaž Verdnik, Poldi Korat;
I. bas:
Dejan Vogrin, Rado Pritrznik, Miha Pušnik, Jože Kašnik;
II. bas:
Tonček Tovšak, Dušan Kokol, Matjaž Uršej.

Slovenj Gradec in Mislinjska dolina

na starih grafičnih upodobitvah

V Koroškem pokrajinskem muzeju v Slovenj Gradcu si lahko še v mesecu oktobru ogledate razstavo 23 grafičnih upodobitev krajev v Mislinjski dolini, nastalih med 17. in 19. stoletjem. Razstava je dopolnjena s starimi razglednicami Slovenj Gradca in Mislinjske doline iz časa okoli 1900 in sodobnimi vedutnimi podobami Mislinjske doline.

Najstarejše znane upodobitve Slovenj Gradca in Mislinjske doline dolgujemo Georgu Matthausu Vischerju, ki je večino svojega življenja pravzaprav posvetil kartografiji.

Za topografsko obdelavo vojvodine Štajerske se je leta 1676 začel dogovarjati z deželnimi stanovni, vendar finance niso zadostale za izpeljavo projekta. Zadnje plošče za "Topographio Ducatus Stiriae" so Vischerjevi dediči deželnim stanovom izročili šele leta 1699, ko je po njegovi

smrti delo zaključil sodelavec Andrej Trost. Med doslej znanimi 499 listi je tudi devet "slovenjgraških": Veduta mesta ter dvorci in graščine iz bližnje okolice, med njimi Legen (že pred drugo svetovno vojno propadla stavba) kar dvakrat.

Pravi razcvet grafičnih, zlasti litografskih upodobitev pa je pomenilo 19. stoletje. T.i.: Stara Kaiserjeva suita (tudi Velika Kaiserjeva suita) je v letih 1824 - 1833 izhajala v snopičih v Gradcu.

Vključila je tudi podobe iz slovenjgraškega okoliša: graščino Legen (pogled iz zahoda, z žanrskimi prizori dela na polju v ospredju) in Stari trg z obema cerkvama, ki jo povezujejo v hrib razporejene postaje križevega pota (tudi tukaj je upodobitev v pogledu z juga dopolnjena z mikavnimi žanrskimi prizori v prvem planu).

Likovno kompozicijski princip majhnih grafik vedno znova uveljavlja način, po katerem nastopajo v ospredju številne štafažne figure, šele v drugem planu pa najdemo osrednji motiv.

Pri nastajanju suite je Kaiserju pomagala vrsta sodelavcev; kot risarji in litografi so največ dela postorili bratje Kuwasseg: Carl je pripravil predloge za Legen in Stari trg, medtem ko jih je v

litografijo prelił Joseph Folwarczni.

Tretja izmed naših pogodb v Stari Kaiserjevi suiti je morala nastati takoj po letu 1829, ko so (kot povzema podpis na grafičnem listu) dokončali gradnjo ceste skozi Hudo Luknjo in odkrili spomenik pokrovitelju inženirskega podviga nadvojvodi Janezu.

Starejši izmed bratov Kuwasseg Josef je sodeloval tudi pri izdaji Lamplove suite iz let 1841 - 1850 v Gradcu. Zbirka šteje 112 listov, med njimi je 21 vedut iz slovenske Štajerske. Grafični listi Lamplove suite so v primerjavi z ostalimi nekoliko večjega formata, odlikuje pa jih prefinjena litografska obdelava. Izmed slovenjgraških motivov je zopet vključen le dvorec Legen, v zbirki Mestne občine Slovenj Gradec je hranjena črno - bela verzija podobe.

Bolj sklenjen korpus upodobitev našega gradiva se pojavi šele v drugi polovici stoletja, ko je morda najpopolnejši pregled za Štajersko po Stari Kaiserjevi suiti izdelal Carl Reichert v Gradcu.

V letih 1863 - 1866 je v album z naslovom "Einst und Jetzt" (Nekoč in danes) ustvaril kar 222 litografij s tonskim tiskom, ki so se v mnogih kasnejših ponatisih

pojavnale v najrazličnejših oblikah, največkrat živahno kolorirane.

V osnovni izvedbi poznamo pet motivov iz slovenjgraškega okoliša: veduta Slovenj Gradca v pogledu z vzhoda (to Reichertovo litografijo je v znanem Topografskem in statističnem leksikonu iz leta 1882 uporabil tudi Josef Janisch); dvorec Gallenhofen na Legnu, ki je nekoč stal v neposredni bližini cerkve sv. Jurija, a ga je uničila eksplozija jeseni 1945; znova Legen, tokrat v paru na istem grafičnem listu z Gradščem in še dvema drugima graščinama z avstrijske Štajerske; ter Hudo Luknjo v že znanem pogledu na spomenik nadvojvodi Janezu - motiv je Reichert upodobil že za izdajatelja Lampla in njegovo prilogo k Steiermarkische Zeitschrift okoli leta 1845.

Predstavljeni niz motivov iz Mislinjske doline zaključujemo s podobo gradu nad Starim trgom iz Tagespost suite, ki je izšla pri založbi A. Leykam in nasledniki v Gradcu okoli 1870, s čimer smo sprehod med slikovitimi upodobitvami arhitekturnih spomenikov zaključili na mestu, kjer se v še mnogo bolj oddaljeni preteklosti začelja starejša kulturna zgodovina teh krajev. ▲

* 1930
+ 2000

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre - le daleč je...

MAKS KRAJNC

Mnogo prezgodaj in vse prehitro je smrt posegla in iz naše sredine iztrgala moža, očeta, dedija in brata Maksa Krajncja iz Mislinjske Dobrave. Domači in njegovi številni prijatelji, ki jih pokojni Maks ni imel malo, skoraj niso mogli verjeti, da je ugasnilo življenje na videz povsem zdravemu gospodarju, ki je še na predvečer zadnjega dne svojega življenja opravil doma in v hlevu vsa dela, kakršna je opravljal vse življenje.

Maksu Krajncu je življenska zibel stekla na Krivčevi kmetiji na Brdah med petimi otroki. Po osnovni šoli, ki jo je obiskoval v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, je že kot otrok okušal tegobe trdega kmečkega življenja, zato ni slučaj, da je že v svoji rani mladosti pričel kovati načrte, kako priti do lastne strehe in zemlje na kateri bi lahko pridelal svoj kos kruha. Odraščal je v času nemirnih let druge svetovne vojne in bil eden tistih, ki se je že kot mladenič vključil v sodelovanje s partizani in pogumno pomagal raznašati partizansko pošto ter s konjskimi vpregami dostavljati hrano na partizanske javke. Bil je iznajdljiv sogovornik prekaljenih sokrajanov. Težko in trdo kmečko življenje ga je izsolalo v pridnega in poštenega, kot klen in močan kmečki fant pa je kmalu vzljubil konje in konji so mu bili vse. Iz temačnih pohorskih gozdov je dolga leta spravljal in prevažal les in ker si je pri tem skoraj uničil zdravje, si je poiskal novo delo. Odšel je v Slovenj Gradec k tesarskemu mojstru Kroflu pri katerem se je izučil za tesarja in pri njem našel tudi delo. Ko se je pisalo leto 1954, se je spoznal s svojo življensko sopotnico Bricmanovo Jožico iz Šmartna pri Slovenj Gradcu. Skupaj sta pričela snovati življenske cilje in pri dobrih ljudeh v Turški vasi sta dobila skromno sobico. S prihranki in s težko prisluženim denarjem sta kupila zamočvirjeno in z grmovjem poraslo zemljišče v Mislinjski Dobravi. Z veliko vnemo sta pričela graditi svoj lasten dom, se odpovedovala mnogim dobrinam in po dobrem letu dni je njuna hišica bila zgrajena, mlada družina pa je v njej našla toplin in prijazen dom. Ko je žena Jožica hodila na delo v šmarško kmetijsko zadrugo, je Maks po napornem delu opravljal tesarska dela pri svojih znancih in prijateljih. Kot delaven in izkušen tesarski delavec in mojster je v svojem življenju izdelal in pokrtil neštete gospodarskih in stanovanjskih poslopij v Mislinjski in Saleški dolini pa tudi onkraj teh meja. Vedno in povsod pa je rad pomagal ljudem, ki so bili v stiski, zato so ga nadvse spoštovali in cenili.

Maks pa ni bil le izkušen delavec, bil je iznajdljiv in vesten gospodar, dober sosed in prijatelj. S prisluženim denarjem in s pridnim delom je dokupoval zemljo in tako širil svojo majhno kmetijo z namenom, da bosta njuna sinova Marjan in Jožek imela srečno družinsko ognjišče in lepše življenje, kot pa ga je imel pokojni Maks. Rad je pomagal vsakomur, s prostovoljnimi prispevki je pomagal gasilec pri izgradnji gasilskega doma in pri nabavi gasilske opreme, sodeloval je pri izgradnji in napeljava telefonskega omrežja. Med prvimi je bil soustanovitelj aktivna invalidov Šmartno, bil član krejvne organizacije ZZB NOV Šmartno, ker pa je ljubil konje je za ljubezen do konjev navdušil tudi svoja sinova Marjana in Jožeka ter vnukinjo Marinko, sam pa je vedno rad zahajal v Konjeniški klub Slovenj Gradec, v katerem je bil član.

Takšnega, kot smo poznali Maksa, ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Ženi Jožici, sinovoma Marjanu in Jožeku z družinama ter bratom in sestram pa izrekamo globoko in iskreno sožalje. Vsi, ki so pokojnega Maksa pospremili na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše, govorniku Ivanu Mrzdovniku, šmarškim pevcem za zapete žalostinke, g. kaplanu za pogrebni obred in Robertu Puru za odigrano Tišino se iskreno zahvaljujejo - vsi domači.

Franc Jurač

* 1953
+ 2000

ANDREJ ml. KRENKER-DREJKO

Ko ti tragična novica v hipu pobere nasmeh z obraza, se zgroziš ob misli, kako vse okrog tebe tonejo v temo številni obrazi, s katerimi si dolga leta delil svoj vsakdan. Tudi Andrej ml. Krenker-Drejko, kot smo ga klicali občani vseh generacij, je spadal med tiste, ki smo si jih dobro zapomnili. Vedno je imel zate pripravljeno besedo ali vprašanje, nasmejanega obraza je odhlačal naprej, ko te je spravil zdaj v dobro voljo, zdaj v zadrego. Zdi se ti, da se bo zdaj spet izvelkel iz množice otrok in jih tako kot še par dni nazaj pustil, da se veselo režijo dobri šali, kakršnih je imel vselej polna usta. Pa se je v tej prelepi septemberski soboti njegov nasmeh izgubil za vselej, ko je smrt nenadoma ustavila ritem njegovega srca.

Ko je šestnajsti marec 1953 leta prekoračil svojo polovico, je mama Micka povila prvorojenca Andreja. Oba z možem sta bila presrečna ob otroškem čebljanju, ki je poslej polnilo hišo. Tako kot pozneje še z dvema bratcema je bil Drejko živahen in igrav otrok. Kmalu je odhlačal za šolske klopi, prvi razred še obiskoval v Šentlilu, od drugega razreda dalje pa je v novi šoli preživljal ne le ure pouka ampak prosti čas in spanje, saj je Krenkerjeva družina zaživela v stanovanju hišnika šole. Tista neobičajna pot do učilnice mu je bila po svoje všeč in rad se je pošalil kako "špara" čevlje. Postajal je vse boljši športnik, odlično je smučal in se sijajno odrezal na številnih tekmovnih tudi kot srednješolec. Po osnovni šoli je uk nadaljeval v velenjskem RSC-ju in se izučil za orodjarja. Že kot 15 - letnik se je znašel pri ansamblu UTRIP in bil z njim na vseh plesih, kjer so doneli njegovi akordi. Ko je prišel do prvih denarcev, je kupil tranzistor in se lahko pohvalil z zavidanja zbirko kaset. Takoj po šolanju je Drejko v Gorenju dobil službo in svoje delo res rad opravljal. Pa je bila, žal, njegova službena pot dolga le poldrugo leto, saj je leta 1972 po težki bolezni ostal invalid. Ob prizadevanju zdravnikov, posebej pa še ob predani in neomajni skrbi staršev, se je po dolgih mesecih le postavil na noge in začela se je malodane tretje desetletje dolga doba Drejka invalida. Pa se je fant sprijaznil z usodo in na svoj način premagoval tegobe, ki bi marsikoga potisnile v obup. Prisluhnil je šalam in jih pridno "prodajal" naprej. Postal je zvest poslušalec radia in televizije in si zapomnil stotero zanimivosti. Inovacije so polnile njegove misli tako živo, da je verjel v uspeh svoje ideje s katero se bo dokopal do bajnega bogastva. Vendarle dobričina kakršen je bil le za to, da bo znanec podaril nekaj res dragocenega. Tudi meni je razodel to in ono, ko sva se srečevala, najsi je korakal domov s kangli-ko mleka ali pa ga je pot nesla v Šentlenart. Ob pomoči bratov, ki sta mu stala ob strani, posebej pa ob nesebični in razumevajoči skrbi mame in očeta, je naš Drejko ubiral steze svoje življenske kalvarije. Kanili so ob trenutkih radosti tudi trenutki jeze in užaljenosti, saj je bil kot vsak človek na trenutke hlapec svojih čustev tudi naš Drejko. Pa ga je iz še tako globoke nejevolje takoj potegnila skodelica kave. Tako zelo rad je imel to črno tekočino, da bi zanjo zaprosil ali se pregrešil.

Da ga je smrt tako nenadoma iztrgala iz naše sredine ni pričakoval nihče, pa čeprav ga je zadnji dve leti grdo lovilo. Pa so bile grožnjam očetove roke vselej kos. Ta sobotni zamah smrti pa je bil preoster, da bi se mu naš Drejko lahko še enkrat izognil. A spomin nanj ne bo hitro zbledel, saj je bil ta nesrečni fant s svojimi šalami in potegavčinami nekaj tako originalnega, da bomo srečanje z njim še kako pogrešali. Vsem njegovim; mami Micki, očetu Drejcu, bratoma Dragu in Milanu ter ostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Marjan Križaj

* 1940
+ 2000

FILIP ŠEPUL

Filip Šepul ali Stanetov Lipi, kot so ga klicali domačini, je bil poznan kot lastnik Stanetove kmetije na Ludranskem vrhu nad Črno na Koroškem po vsej Zgornji Mežiški dolini in izven nje. V stalnem stiku je bil s kmetijskimi strokovnjaki, zelo rad pa je sodeloval z domačimi gozdarji, saj po gozdni posesti spada Stanetova kmetija med večje v občini Črna. Gozd je bil in je, čeprav nekdanj po plinu močno poškodovan, osnova za obstoj visokogorske kmetije. Stanetov Lipi je imel rad gozd, na njega je bil tesno navezan, saj ga je ta obdajal in varoval vse življenje.

Rodil se je 20. aprila 1940 doma na Ludranskem vrhu sredi teh gozdov, kjer je preživil svojo mladost. Okoli leta 1960 pa se je pridružil črnjanskim holcarjem, kjer si je poiskal svoj prvi zaslužek prav pri takratnem Gozdnem gospodarstvu. Poleg gozdarskega dela se je na Mlinarskem razpotju seznanil s prijetno kuharico Marijo. Marija mu je bila všeč in odpeljal jo je domov na Ludranski vrh, kjer je prevzel domačijo. Skupaj s starši sta zagospodarila in si uredila kmetijo. Ustvarila pa sta si tudi številno družino. Kar šest otrok je privekalo na svet. Pet sinov Filipa, Jožeta, Marjana, Stanka, Milana in hčer Trezko, sta vzgojila v marljive delavce, predvsem pa sta jih hitro navadila na samostojnost. Gospodar Filip je načrtoval, da bo doma ostal najmlajši sin Milan. Veselil se je sinove pridnosti pri raznih kmečkih delih, toda ne za dolgo. Mladi Milan je v nesreči nedaleč od doma izgubil življenje. Morda je sinova smrt botrovala, da je bolezen postala močnejša od zdravja. Filip je začel bolehati, vendar je bil kljub vsem težavam vedno dobre volje. Tudi, ko jim je leta 1990 pogorel velik hlev, ni izgubil volje do življenja in dela. Vesel je bil najrazličnejše pomoči, s katero so v kratkem času zgradili nov hlev in živini, katero je imel zelo rad, ponovno uredili prijetno bivanje. Pri Stanetu pa usoda ni počivala dolgo. V mesecu marcu letos je Stanetov Lipi izgubil svojo najdražjo. Zahrbna bolezen mu je vzela ženo Marijo, ki mu je kljub bolezni stalno stala ob strani. Izgubil je ženo, ki mu je bila v zdravstvenih in drugih težavah stalno v veliko pomoč. Tudi brez nje je hotel ostati močan, v sebi je skrival žalost ob izgubi svoje žene in matere njegovih šestih otrok. Želel je, da ostane kmetija še naprej trdna. Bolezen pa mu je preprečila, da bi užival sadove svojega naslednika na domači kmetiji. 14. julija 2000 se je za vedno poslovil od nas. Ostali pa bodo zanimivi in lepi spomini na vedno veselega Stanetovega Lipija!

Gorazd Mlinšek

V SPOMIN

Vsa leta si delal, pošteno živel,
potem pa izmučen si tiho odšel.
Srce je omagalo in dih je zastal,
a spomin nate bo vedno ostal.

Petega septembra je minilo dve leti odkar nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

AVGUŠTIN KREBL
iz Mislinje

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob ter prinašate cvetje in sveče.

Njegovi: žena Stanka, sinova Gustek in Zdravko ter hčerka Lojzka z družinami.

* 1924
+ 2000

ALOJZ MEH

Ni več tvojega smehlaja,
utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas,
zato pot nas vodi tja,
kjer tih dom le rože zdaj krasijo
in svečke ti v spomin gorijo.

Nepregledna je bila žalujoča množica krajanov, prijateljev in znancev iz številnih zaslekov bližnjih občin, ki so se 10. avgusta na završkem pokopališču poslavljali od Alojza Meha. Vse od torka, ko se je vest o nenadni smrti tega naprednega in poštenega kmetovalca bliskovito razširila po Mislinjsko Šaleški dolini, je bila hiša žalosti polna tistih, ki so se še poslednjič zazrli v njegovo obličje.

Kot eden izmed enajstih otrok, ki jih je povila Legnerjeva mama, se je 2. aprila leta 1924 na hriboviti završki kmetiji rodil Lojze. Veselje, ki je preplavilo družino, se je kar vgnezdilo vanj, saj ga je trosil kot otrok, kot mladenič in kot zrel mož. Komaj 12 leten se je oklenil še harmonike in se naučil iz nje vabiti prijetne zvoke, ki so zveneli povsod, kjer je mladi veseljak raztegnil svoj meh. Še nekaj se je naučil Lojzek in to je potem Lojze znal ves čas: ljubiti kmečko zemljo, živali in gozd. Pa je hotel to ustaviti zlovesči čas vojne, ki je dvajsetletnika potisnil v nemško vojaško suknjo. Kot vojak v mornarici se je znašel v skandinavskih državah in v Holandiji, a se je po dopustu priključil partizanom. Ko je v začetku leta 1946 končno lahko slekel vojaško suknjo, se je vrnil v rodne Završe. S takšnim veseljem je prijel za kmečka dela, da si staršema ni bilo treba beliti glave, kdo naj bi držal pokonci Legnarjev grunt. Po tragični očetovi smrti se je 9. februarja leta 1957 končno tudi Lojzetu nasmehnila sreča. Z Jožico sta stopila pred oltar, vse misli in želje mlado-poročencev so se prepletale, toplino in harmonijo so dopolnjevali še otroci. Prevzel je kmetijo, z ženo in svojo mamo je uspel vjeti gospodarjenja trdno držati v rokah. Obenem pa so bila vrata Legnarjeve kmetije vselej na stežaj odprta vsakomur, ki ga je tja napotil dober namen. Pridnosti so se po očetu in materi nalezli še otroci, za katere sta želela postoriti vse, da bi jim življenje rezalo kar najlepši kos kruha. Tako rad jih je imel in za njimi še vnuke, pa ga je življenje s smrtjo njegovega prvorojenca, ki je tako kot on vzljubil kmečki stan, udarilo, da ga huje ne bi moglo. Še zdravje je tej vse preveč občutljivi naravi prehitro obrnilo hrbet. Tako je Lojze kar dve desetletji z zdravili umiral ritem življenja. Letošnji julij pa ga je vznemirjal z novimi in novimi znaki obolenj. Po težki operaciji, ki jo je preстал v mariborski bilnišnici, se je zadnjega julijskega dne vrnil domov. Pa se je končalo vse drugače, kot so želeli njegovi najbližji in v torkovem jutru, 8. avgusta, je nedaleč od doma v rešilnem vozilu Alojz Meh izgubil, na videz že dobljeno bitko za življenje...

Marjan Križaj

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta in dedka

ALOJZA MEHA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste bili v trenutkih te najgloblje bolečine in žalosti z nami.

Zahvalo namenjamo še posebej sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, dr. Leonardu Pirmanšek, duhovniku gospodu Mirku Horvatu, govornikom Anici Meh, Bogdanu Kuharju in Marjanu Križaju ter vsem, ki ste darovali cvetje in sveče in ga od hiše žalosti pospremili na njegovi zadnji poti.

Neutolažljivi: žena Jožica, hčerka metka, sin Mirko, vnukinje Tatjana, Mateja, Natalija in Petra ter vnuk Uroš.

ZAHVALA

Ob boleči in v vse prerani izgubi našega dragega sina, brata in strica

ANDREJA ml. KRENKER-DREJKA iz Mislinje

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala dr. Tilki Prevolnik za večletno zdravljenje, tabornikom odreda Mrzli studenec, krajevne aktivu društva invalidov ter mislinjskim strelcem za sodelovanje pri pogrebu. Iskrena hvala govorniku Marjanu Križaju za ganljivo izrečene besede slovesa pred odprtim grobom, pevskemu oktetu Mislinja in cerkvenim pevcem za zapete žalostinke, gospodu dekanu Tinetu Tajniku za pogrebni obred, g. Robertu Puru za odigrano TIŠINO ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika iz Šentilja pri Mislinji.

Žalujoči: mama Micka, oče Andrej ter brata Drago in Milan z družino.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage sestre in tete

LENČKE ZDOVC, Zdočeve Lenčke iz Šmartna pri Slovenj Gradcu

se iskreno ztahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti, ji darovali vence, cvetje, sveča in za svete maše. Hvala zdravnikom dr. Francu Kotniku, dr. Sonji Pur in dr. Cirili Pušnik ter strežnemu osebju interenega oddelka slovenjegraške bolnišnice. Hvala osebju doma starostnikov Črneče posebej pa Andreji Kramljak in vsem, ki so jo obiskovali v bolnišnici in v domu. Hvala govornici Karolini Sešel za lepo izrečene besede slovesa pred odprtim grobom, šmarškim pevkam za zapete žalostinke, g. kaplanu za pogrebni obred ter g. župniku Petru Leskovarju za obiske v bolnišnici v času njene bolezni.

Žalujoči: sestri Anka in Marija, brata Hinko in Jože z družinami, Hermina z družino, nečaki in nečakinje ter ostali sorodniki.

ZAHVALA

Vse odhaja, kakor hitra reka,
le spomini spremljajo človeka.

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek in brat

JOŽE SEŠEL Časov oče iz Završ pri Mislinji

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Hvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice, dr. Leonardi Pirmanšek za večletno zdravljenje, pevcem iz Završ za zapete žalostinke. Iskrena hvala govornikom Anici Meh za izrečene besede slovesa pred domačo hišo in Marjanu Križaju pred odprtim grobom, gospodu župniku Leopoldu Koratu za pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika iz Šentilja pri Mislinji.

Žalujoči: otroci Danica, Drago, Vera, Jože, Boris, Jožica, Marija in Sonja z družinami ter brat Anton z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in pradedka

JAKOBA ŠTALEKERJA z Legna

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter za darovano cvetje, sveče in svete maše.

Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se gospodu kaplanu Romanu Travarju za pogrebni obred. Hvala gospodu Jožetu Pritrzniku za ganljive besede slovesa, cerkvenim pevcem za zapete žalostinke ter godbeniku za odigrano Tišino. Prav lepa hvala uslužbencem zdravstvenega doma Slovenj Gradec (dr. Vladimirju Balatu, sestri Danici in patronažni sestri Mariji Penšek) za nego in obiske na domu. Hvala pogrebni službi Komunalnega podjetja Slovenj Gradec.

Vsi njegovi

MOJA GENERACIJA !

MARJAN ČUJEŠ

Predvolilni boji za letošnje državno-zborske volitve so v polnem teku, zato bo primerjava o prerekanjih ob zadnjih predsedniških volitvah kar zanimiva. Zvedeli bomo, ali je kdo kakšno žalitev že pozabil, jo izpustil ali pa dodal novo, kajti šele kandidati za druge predsedniške volitve so nam odprli oči, da smo spregledali v kakšnem zločinskem sistemu smo nekoč živeli. Res sem takrat tudi sam potisnil oči iz jamic kot rak in se ozrl nazaj v tista leta, toda nič takega nisem opazil. Ker vsega tega nismo vedeli, smo kar srečno živeli. Kot čmrlji, ki veselo letajo po zraku, ker ne vedo, da imajo prekratka krila za tako obilen trup, da bi to sploh lahko počeli. Nevednost pač, kar sama po sebi še ni greh, dokler z njo koga ne prizadeneš.

Ker sem se rodil še pred drugo svetovno vojno, sem jo tudi okusil. Hodili smo v nemško šolo, nato v slovensko, se izučili poklica, odslužili vojake, sprejemali zakramente, se poročili, dali otroke krstít v svoji fari, kdor je bil v partiji pa v drugi, se ženili v domači cerkvi ali pa na romarskih poteh v kaki drugi, si zgradili hiše in dočakali penzijo ali pa še pred njo umrli. Nikomur v podjetjih nismo bili napoti, po osamosvojitvi pa so zmetali še delavoljne in ambiciozne ljudi iz firm, tako da jih danes srečujemo v planinah (kamor prej niso zahajali) le zato, da porabijo energijo in se od tam z gnevom v prsih ozirajo v dolino, kjer stoji "njihova fabrika", kjer je v zapiranju "njihov rudnik" in kjer šumijo "naši gozdovi"!

Da boste laže razumeli te žolčne besede, bi bilo najbolje, da opišem življenje moje generacije tako kot sem ga doživljal sam, toda to bom storil morda ob drugi priliki, ko bodo volilni časi mimo in večna tema o spravi med raznobarnimi strankami za nami. Dobro je le to, da zdrage starejše generacije ne zanimajo mladih ljudi, ki se raje ozirajo v prihodnost, v kateri jim bo usojeno živeti. In prav je tako, saj so oni še najmanj krivi za razmere v katerih živijo.

Iz zgoraj opisanih razlogov bi si želel, da bi na volitvah po kateremkoli sistemu zmagala le ena stranka. Potem bi imeli tisti državljani, ki se za politiko ne zanimajo zopet svoj mir, ker bi bilo življenje zopet tako, kot smo ga bili vajeni nekoč, ko je le ena stranka mislila na vse. Kot kaže, to ne bo mogoče, zato naj se vzpostavi taka koalicija kot vlada med zakoncema, kjer je mož gluh, žena pa slabo vidi. Taki zakoni so baje najbolj uspešni! Strank s takimi lastnostmi pa nam po do sedaj videnemu in slišnemu ne manjka! ▲

				RAZVEDRILO	VRSTA	ČRNA SNOV, KI NASTANE PRI SEŽIGANJU LESA	POSLANCI S POSEBNO NALOGO	NAROČILO	ŠARENICA V OČESU	
				RAHLI SKUPKI VLAKEN						
				NEPOVABLJEN GOST SVATBE						
				NAPRAVE ZA MLETJE ŽITA						
				VZKLIK				DOMINIK SMOLE		
				POHAJKOVATI				ŽLEBNIK LEO		
	GRMIČEK VES V ODPIRANJU POPKOV	PLEMENITI NAJVEČJI DOSEŽEK		LINHART TOMAŽ			AVTORICA: ANICA HUDERNIK			
	KELTSKI PREBIVALCI BRITANIJE			PRIIMEK IN ...	ZELJNATO STEBLO	ROZMAN SMILJAN	NEPOKRIT OSREDNJI PROSTOR STARORIMSKE HIŠE			
VLAKNA				SPOLNA CELICA, IZ KATERE SE RAZVIJE RIBA						
ŠKRTAST ČLOVEK				OBJEKT PREKO REKE						
				IZRAŽANJE ŽALOSTI S SOLZAMI						
VRSTA VINA						RADIUS				
						GLAGOLSKA PREDPONA				
GRŠKA BOGINJA LJUBEZENSKE POEZIJE					NOVINAR					
				 PROŠT					
DVE ZAPOREDNI ČRKI		IVANA KOBILICA		NAJVEČJI PTIČ						

ZA RAZVEDRILO

"Le kakšna bo naša prihodnost v Evropi?"

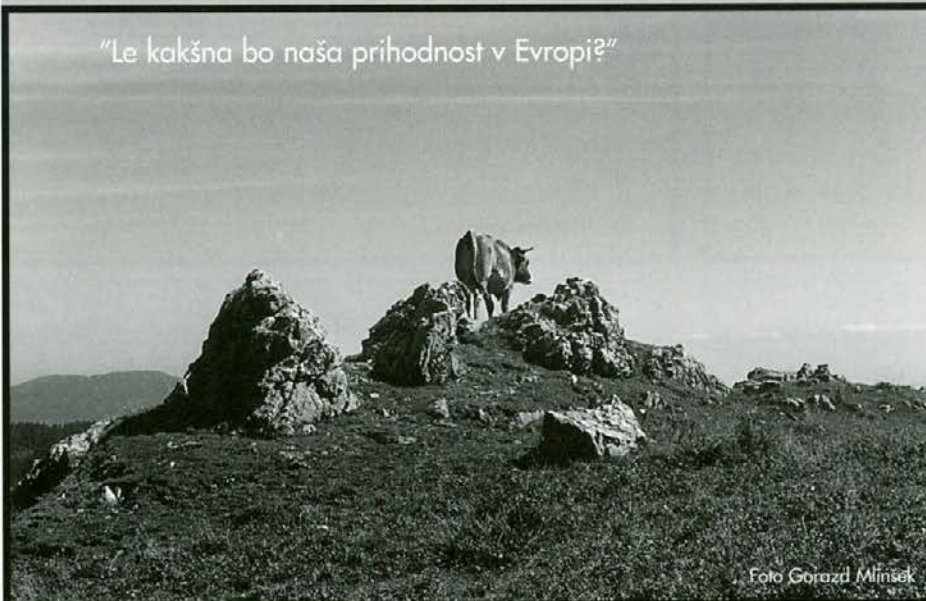

Foto Gorazd Milinsek

J E S E N S K A T I H O Ž I T J A

Foto: Martina Humeš

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Vorančev trg 1
2380 Slovenj Gradec
Telefon, nc: 0602 43 332
Faks: 0602 42 684
E-mail: gozd.slg@gg-sg.si

T R G O V I N A

LES

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA

V naši gozdarski trgovini LES v Slovenj Gradcu in Radljah vam nudimo vse, kar potrebujete za delo v gozdu: vso gozdarsko orodje in opremo za posek in spravilo lesa, kolesne verige za traktor ali tovornjak, zaščitna sredstva in oblačila za gozdarje, kosilnice in motorne kose, škarje za živo mejo, motokultivatorje in še vse ostalo za delo v gozdu in na vrtu, itd...

Oglasite se pri nas.

SLOVENJ GRADEC, Cesta na Štibuh 1
Telefon 0602/501 620, faks 0602/42 684
RADLJE (Dvorec), Koroška cesta 68
Telefon 0602/71 423, faks 0602/71 239

NOVO

TRAKTOR UNIVERSAL

**Pri nakupu nudimo
5% popust
in darilo**

za vse tipe traktorjev

- brezplačni tehnični pregled
- osnovno zavarovanje
- avtomatsko vlečno kljuko

S E R V I S

- vzdrževanje vseh vrst tovornih vozil z nadgradnjami,
- montažo in vzdrževanje hidravličnih dvigal (pooblaščen servis Palfinger),
- izvajanje meritev tlakov in nastavitve varnostnih ventilov,
- demontažo in montažo avtoplaščev osebnih in tovornih vozil,
- vzdrževanje in popravilo gradbene mehanizacije,
- **vzdrževanje in popravilo kmetijske mehanizacije (pooblaščen servis Universal),**
- montažo in popravilo gozdarskih vitlov,
- montažo snežnih plugov.

Če ste lastnik tovornega vozila, gradbenega ali kmetijskega stroja, potem prav gotovo potrebujete nekoga, ki vam bo pomagal skrbeti zanj. S svojimi dolgoletnimi izkušnjami in usposobljenimi delavci vam nudimo

Obiščite nas ali pokličite za dodatne informacije!

Pameče 151, 2380 Slovenj Gradec
Telefon 0602 42 061, Faks 0602 42 170